МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА: КРАЩІ ПРАКТИКИ І ПРОЕКТИ

Випуск 6

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ
Бук-Друк
Житомир • 2024

УДК 378.147:364

Н35

Рекомендовано до друку рішенням
кафедри соціальних технологій
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №7 від 23 травня 2024 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
Редакторка, упорядниця: Світлана КОЛЯДЕНКО
Коректорка: Зоя ЗАЛІБОВСЬКА-ІЛЬНІЦЬКА

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. Витяг з реєстру суб'єктів у сфері медіа — реєстрантів. Ідентифікатор медіа R30-02036. Рішення від 04.12.2023 р. №1606
Навчальне, науково-популярне видання

Н35 **Неформальна освіта: кращі практики і проекти : журнал / за ред. С. М. Коляденко. Житомир : «Видавничий дім "Бук-Друк"». Вип 6. 66 с.**

ISBN 978-617-560-077-1

УДК 378.147:364

© Житомирський державний університет імені Івана Франка
© Автори статей
© ТОВ «Видавничий дім "Бук-Друк"», видання, 2024

ISBN 978-617-560-077-1

Навчальне, науково-популярне видання

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА: КРАЩІ ПРАКТИКИ І ПРОЕКТИ

в авторській редакції

Обкладинка: Катерина МУЩИНСЬКА, Діана САМЧУК
Макетування: Діана САМЧУК, Марія СКАРЛАТ
Коректура: Зоя ЗАЛІБОВСЬКА-ІЛЬНІЦЬКА

Формат 60х84/8. Ум. друк. арк. 7,67
Наклад 300 пр. Зам. № 0278.

ТОВ «Видавничий дім "Бук-Друк"»
м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17А.
тел.: 073 101 22 33

Свідоцтво серія ДК №7412 від 27.07.2021 р.

Друк та палітурні роботи ФОП О.О. Євенок
м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17А
тел.: 073 101 22 33, e-mail: bookovych@gmail.com

Свідоцтво серія ДК №3544 від 05.08.2009 р.

Зміст

Використання платформ онлайн-курсів для підготовки фахівців соціальної сфери *Валентина БЕНЕРА, Світлана КОЛЯДЕНКО*	4
Використання штучного інтелекту для створення соціальної реклам *Світлана КОЛЯДЕНКО, Олександр КУЛІШ*	8
Група «Співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями Центру життєстійкості в умовах воєнного стану» *Зоя ЗАЛІБОВСЬКА-ІЛЬНІЦЬКА*	13
Залучення студентів до заходів громадських організацій у рамках практичних занять *Світлана СИТНЯКІВСЬКА, Інна ЛІТЯГА*	20
Інтегрований соціально-мистецький курс *«MY WORLD»* **для дітей зі складними порушеннями розвиткУ** *Тетяна СУМЕНКО*	27
Студентські презентації як складова алгоритму вирішення кейсів студентами спеціальності «Соціальна робота». *Наталія СЕЙКО*	34
Тренінг підготовки консультантів Телефону Довіри. *Світлана КОЛЯДЕНКО*	41
Формування інклюзивного мислення як основи інклюзивної поведінки. *Ольга ІЛЛІНА*	47
Формування конфліктологічної компетентності під час вивчення освітньої компоненти «технології медіації та посередництва у професійній діяльності». *Сергій КОТЛОВИЙ, Людмила КОТЛОВА*	56
Проєкт «Соціальні проблеми суспільства у пазлах» *Олександра КАНОВА, Катерина СИНЮК*	62
Інформація про авторів і авторок	*65*

Бенера Валентина Єфремівна
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка.
Коляденко Світлана Миколаївна
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Використання платформ онлайн-курсів для підготовки фахівців соціальної сфери

Анотація проєкту.

Неформальне навчання – процес здобуття освіти, що не регламентований закладом, терміном і формою навчання та не передбачає отримання документів про освіту державного зразка.

До сфери неформального навчання, що реалізується в ЖДУ, належать індивідуальні заняття (сертифікатні програми, тренінги, короткотермінові курси, літні школи тощо під керівництвом тренерів, репетиторів та інших фахівців), які мають практичні короткострокові цілі. У більшості випадків неформальне навчання передбачає отримання слухачами актуальних практичних і теоретичних знань, навичок, оволодіння сучасними методами розв'язання професійних завдань, підвищення рівня їх професійної компетентності, вдосконалення існуючих знань та їх саморозвиток.

Всі бажаючи, незалежно від їх віку, статі чи професії мають можливість здобувати неформальну освіту. Слід відмітити, що отримані при цьому результати навчання можуть бути перезараховані здобувачам освіти у їх формальному навчанні. Тобто студенти мають можливість отримати оцінку підсумкового контролю із окремих дисциплін за знання здобуті на індивідуальних заняттях не лише в стінах Університету, а і за його межами.

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством, а процедури їх визнання описуються, “Про організацію освітнього процесу” , “Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти”, “Про порядок перезарахування освітніх компонент та визначення академічної різниці”, “Про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти”, “Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти” та ін.

Учасники проекту. У процесі підготовки працівників соціальної сфери нами було застосовано результати наступні платформи онлайн-курсів.

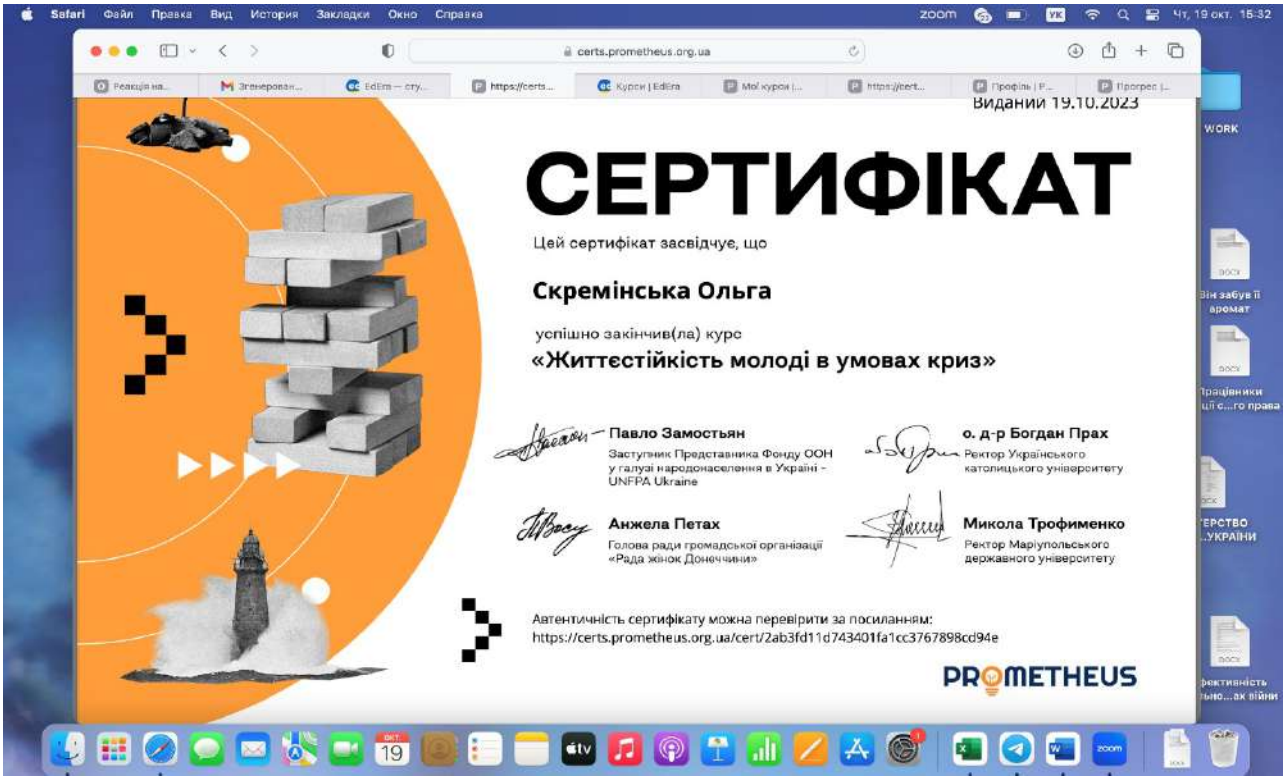

Назва платформи	Курс	Посилання
ОК « Соціальна робота в громаді»		
Prometheus	Гості чи сусіди: як згуртувати громаду для соціальних змін	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GORN101+2023_T3
	Суспільні зміни через громадську діяльність	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+WARM101+2023_T2
	Децентралізація: від патерналізму до відповідального розвитку	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+DC101+2019_T3
	Децентралізація в Україні – теорія та практика	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+DC101+2017_T4
	Створення інституцій місцевого економічного розвитку громад	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:AMU+INST101+2017_T4
	Підготовка та	https://prometheus.org.ua/course/course-

	впровадження проектів розвитку громад	v1:AUC+CDP101+2017_T1
ВУМ online	Стратегії сталого розвитку для міст і громад: практичні поради	https://vumonline.ua/course/sustainable-development-strategies-for-cities-and-communities/
	Сталість соціальних змін: згуртування громад	https://vumonline.ua/course/sustainability-of-social-changes-community-cohesion/
	Як діяти далі: Громаді про сталий розвиток	https://vumonline.ua/course/how-to-proceed-sustainable-development-for-communities/
	Як провести EdCamp для своєї громади	https://vumonline.ua/course/edcamp-for-your-community/
	Як правильно поводитись з побутовими відходами. Практикум свідомого громадянина	https://vumonline.ua/course/how-to-deal-with-household-waste/
Арт-терапевтичні методи в соціально-педагогічній діяльності		
Prometheus	Літературна лабораторія та Відділ освітніх програм Мистецького арсеналу представляє унікальний лекційний проект «Осмислені і переосмислені»	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:ArtArsenal+LIT101+2018_T1

EdEra	ЗНАЙ СВОЮ УКРАЇНУ. Онлайн-курс про українську традиційну культуру	https://study.ed-era.com/uk/courses/course/739
ВУМ online	Бібліотека – відкритий публічний простір	https://vumonline.ua/course/library-open-public-space/
	Музей для людей. Побудова сучасних експозицій в історичних музеях	https://vumonline.ua/course/museum-for-people-construction-of-modern-expositions-in-historical-museums/
Creative project online tech institute	Феномен аніме	https://prjctr.com/course/tochno-ne-multiki-manga-i-anime
	Як працює колір	https://prjctr.com/course/kolir-u-mistectvi-ta-dizajni

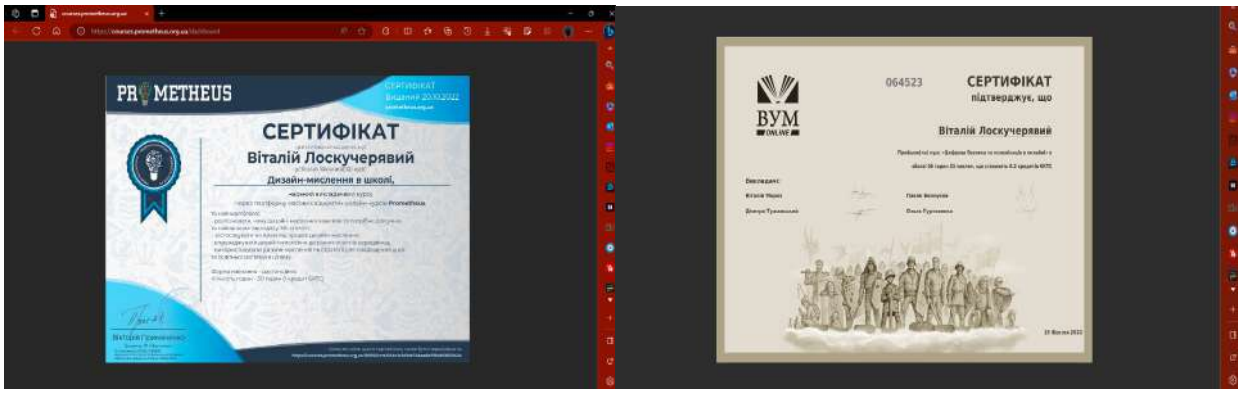

Коляденко Світлана Миколаївна
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Куліш Олександр
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Використання штучного інтелекту для створення соціальної реклами

Анотація проекту. Існує думка, що штучний інтелект – це технологія, що здатна змінити майбутнє. ШІ може згенерувати майже все: від зображень до складної аналітики. Очікується, що до 2027 року ринок штучного інтелекту досягне 407 мільярдів доларів

Нами для створення соціальної реклами використовувався **генеративний штучний інтелект** – це тип моделі машинного навчання. Він не є людиною, не може думати самостійно й не має емоцій, але чудово вміє знаходити закономірності. Якщо раніше ШІ використовувався, щоб обробляти й рекомендувати інформацію. Тепер генеративний штучний інтелект також може допомагати нам створювати новий контент, як-от зображення, музику й код.

ШІ відкриває нові можливості для в підготовці майбутніх фахівців в системі традиційної освіти та неформальної освіти.

Надаємо декілька чудових можливостей ШІ, які можна використовувати в освітньому процесі:

- **візуалізація текстової інформації:** ШІ може створювати візуальні матеріали, які роблять навчання більш наочним та захопливим під час вивчення будь-якої освітньої компоненти.
- **доповнена та віртуальна реальність:** ШІ може використовуватися для створення захопливих досвідів доповненої та віртуальної реальності, які дозволяють студентам досліджувати складні поняття та ідеї більш інтерактивно.
- **інтерактивні візуалізації:** ШІ може створювати інтерактивні візуалізації даних, графіків та діаграм, які дозволяють здобувачам освіти досліджувати інформацію в динамічному режимі та краще її розуміти.

Додаток Microsoft Copilot

Це інструмент штучного інтелекту, за допомогою якого буде легше й цікавіше створювати документи та презентації, редагувати фотографії, писати листи в Outlook. А якщо працюватимете в режимі відеодзвінків в Microsoft Teams, то Microsoft Copilot представить ключові тези розмови і створить за потреби таблиці.

Додаток Microsoft Designer

Microsoft Designer теж використовує штучний інтелект, щоб допомагати створювати професійні дизайни для презентацій. Цей контент знадобиться , коли знадобиться швидкий пошук зображень чи треба терміново й без зайвих зусиль згенерувати зображення з використанням ШІ.

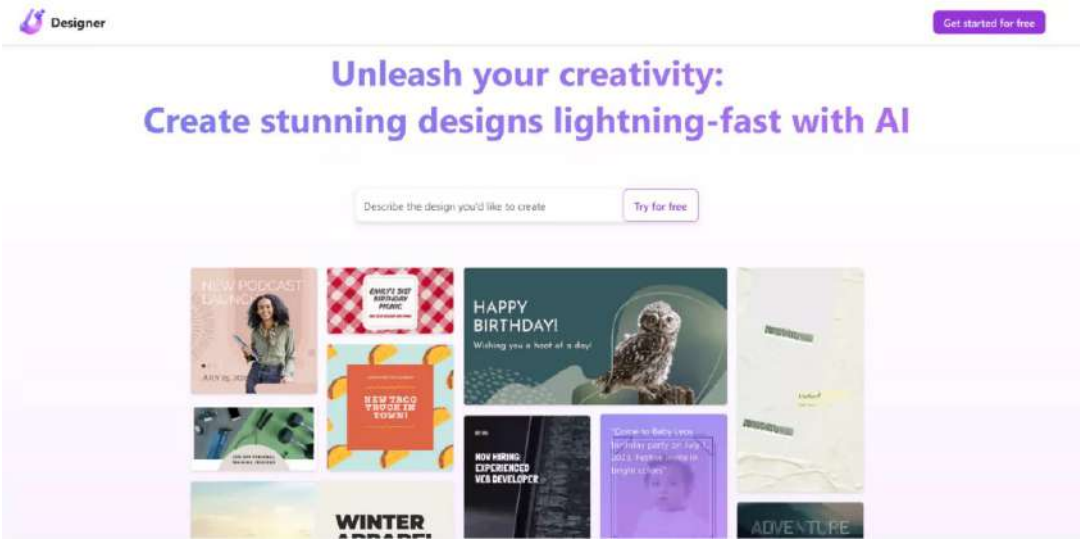

Canva

Із цією компанією добре знайомі як студенти так і викладачі. Зараз вона надає чимало безкоштовних і, головне, зручних можливостей, пов’язаних із використанням ШІ.

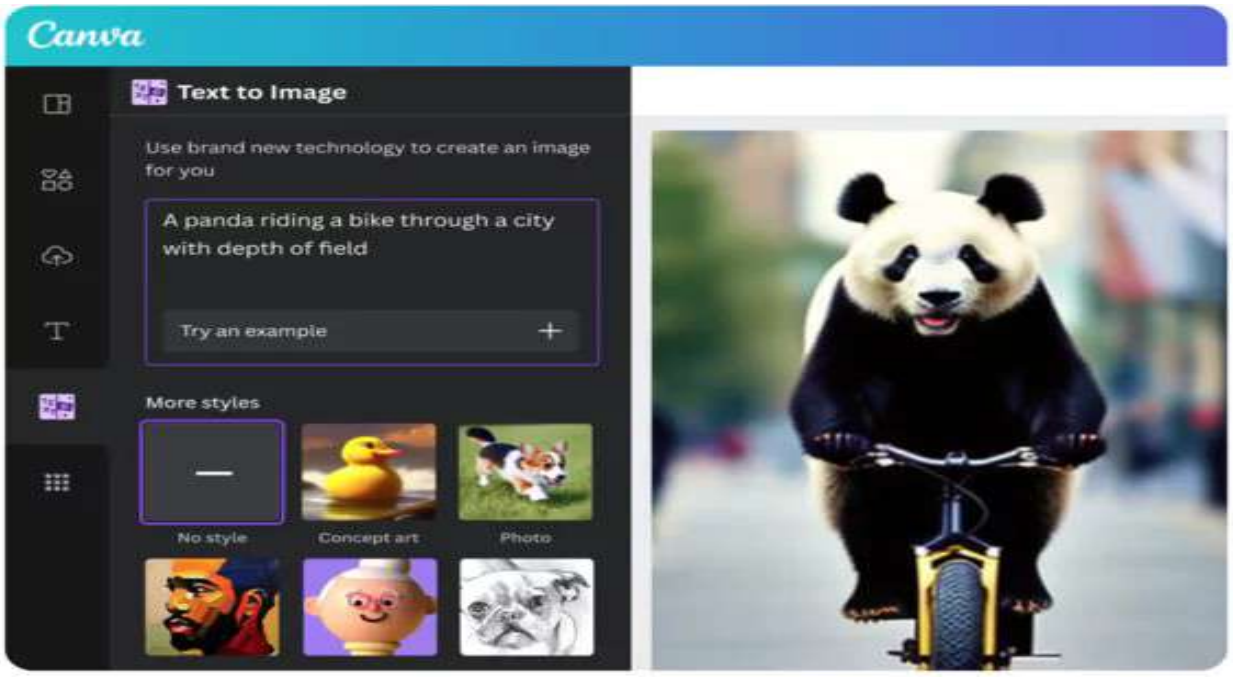

kami

Програма дозволяє працювати з текстами, обробляти аудіозаписи, перетворюючи їх на текст. Можна працювати з групою здобувачів освіти, створивши спільну віртуальну дошку.

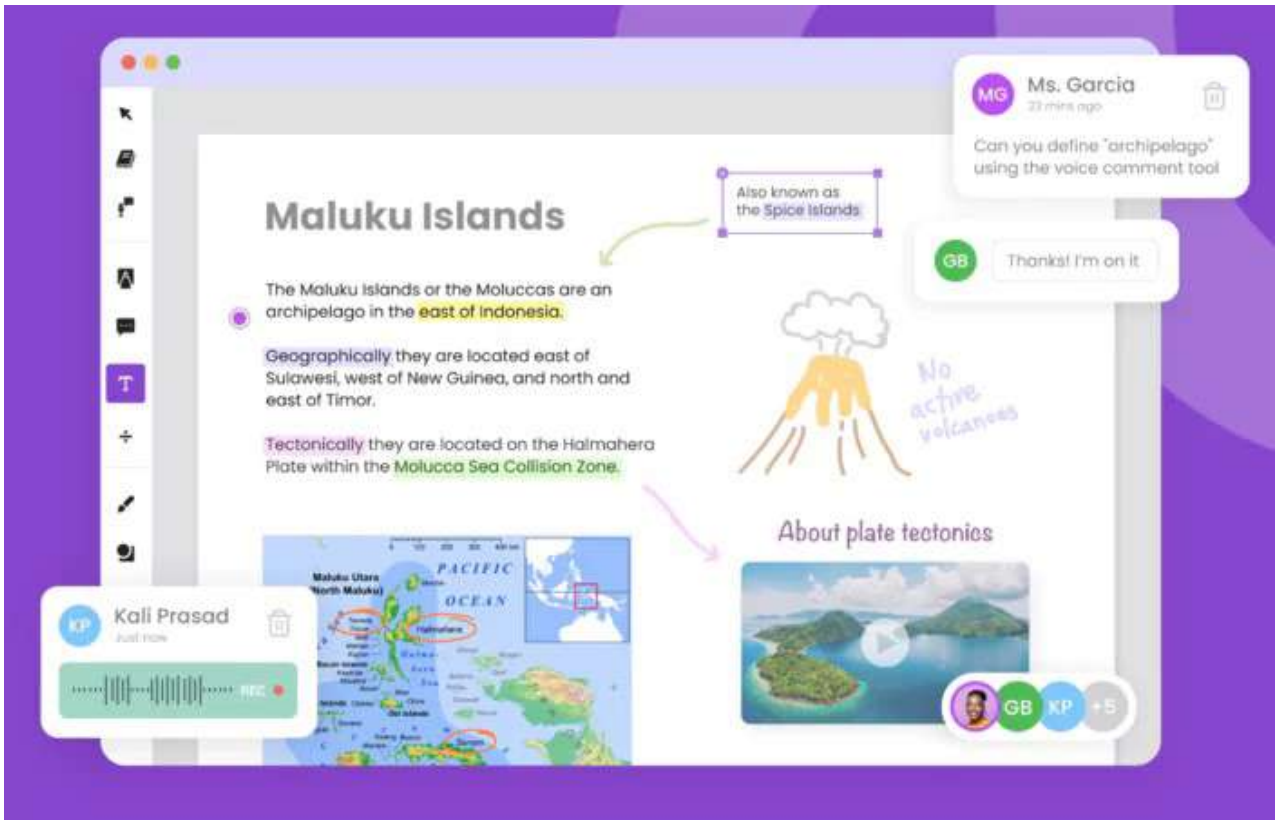

Bodyswaps

Цей застосунок — чудовий тренажер для прокачки soft skills. Можна змоделювати будь-яку життєву ситуацію: інтерв'ю, співбесіда, конфліктна ситуація. Штучний інтелект проаналізує ваші відповіді та дасть слушні поради й підказки, як покращити результат.

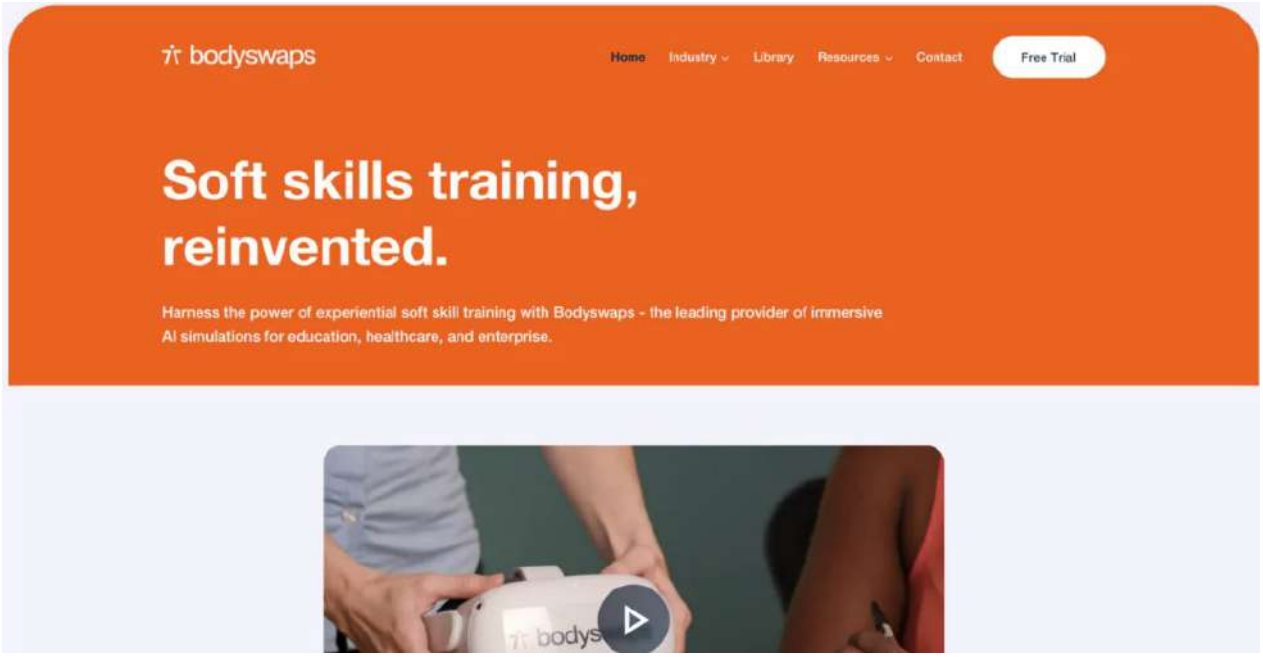

Elai.io

Український ШІ-стартап, що спеціалізується на генеративному штучному інтелекті. Завдяки цій програмі ви можете перетворити будь-який текст на відеоконтент й отримати як результат вашої співпраці якісну презентацію. Її озвучить та покаже обраний вами ШІ-аватар.

Учасники проекту. В результаті нашого знайомства з програмами було створено логотип кафедри соціальних технологій Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Крім того, для участі у ІІ Конкурсі соціальної реклами для учнівської та студентської молоді «Проллю Світло на проблеми Світу» за допомогою опису була створена соціальна реклама.

Залібовська-Ільніцька Зоя Володимирівна
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Група « СПІВПРАЦЯ МОЛОДІ (ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ) З ФАХІВЦЯМИ ЦЕНТРУ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

У Житомирській територіальній громаді створено Центр життєстійкості (Польова, 8) відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2023 р. № 1049 (Київ) «Про реалізацію експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості».

Майбутні фахівці соціальної сфери Житомирського державного університету імені Івана Франка долучилися до співпраці, що дало можливість запозичити досвід роботи відповідних установ, також виробити у здобувачів вищої освіти вміння бути емоційно та ментально стабільними і продуктивними навіть за кризових умов.

Час проведення проєкту: 01.03.2024 -30.12.2024

Ініціатор: Залібовська-Ільніцька Зоя Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальних технологій соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка.

АКТУАЛЬНІСТЬ. На сьогодні молодь стикається зі складними викликами життя (загроза життю, стреси, депресії), які можуть блокувати здатність думати, викликати імпульсивні слова та вчинки, супроводжуватися гнітючими думками, що порушують сон. З метою мінімізації зазначених проблем надається безкоштовна послуга з формування життєстійкості.

Є чотири складові Програми життєстійкості [1]:

Кейс-менеджмент - оцінка звернень громадян та первинний скринінг потреб людини з подальшим направленням до необхідних фахівців.

Надання соціальних послуг - групові заняття, тренінги та увесь спектр послуг з психосоціальної підтримки. За потреби, у Центрах життєстійкості можуть бути додатково організовані ряд інших послуг: первинна правнича підтримка, консультацій щодо питань зайнятості, супровід ветеранів та інше - ті послуги, яких потребують мешканці конкретної громади.

Координація волонтерських активностей - оперативне реагування на ті потреби, які виникатимуть у громаді, та акумуляція волонтерського потенціалу навколо цих потреб.

Сімейний простір для підтримки родин: організація активностей та занять для дітей, навчання батьків, проведення заходів для родин [1].

Основна ідея.

На початку вивчення освітньої компоненти «Культура професійного мовлення фахівців соціальної сфери» нами відвідано Центр надання адміністративних послуг «Прозорий офіс» м. Житомир, де озвучувалося питання створення відповідного Центру життєстійкості. Зазначене спонукало до створення групи «Співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями Центру життєстійкості в умовах воєнного стану», яка працюватиме поза академічним часом, сприятиме неформальній освіті студентів спеціальності 231 Соціальна робота.

Фото 1 Група «Співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями Центру життєстійкості в умовах воєнного стану»

Група «Співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями Центру життєстійкості в умовах воєнного стану» практикує збагачення комунікативного досвіду майбутніх фахівців соціальної сфери, формуємо життєстійкість, м’які навички(soft skills), завдяки яким майбутній фахівець соціальної сфери може успішно взаємодіяти в команді під час розв'язання будь-яких робочих завдань.

Проводимо заняття у формі гостьових візитів, де кожний учасник спілкується з практичним психологом, соціальним менеджером, фахівцем соціальної сфери, можуть висловити власну думку, відчути себе у ролі працівника зазначено закладу, усвідомити свою значимість та ін.

Здобувачі освіти 1,2,3 курсів у кількості 12 осіб. Вікова категорія: особи жіночої статті від 18 до 21 років.

Фото 2 Група «Співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями Центру життєстійкості в умовах воєнного стану»

ЗНАЧУЩУ РЕЗУЛЬТАТИ / ДОСЯГНЕННЯ ПРОЄКТУ

На основі проходження опитування щодо сформованості життєстійкості у бенефіціарів, виявлено (Commitment) як «переконаність в тому, що активність в події дає максимальний шанс знайти щось достойне і цікаве для особистості» у 67% опитуваних на низькому рівні, контроль (Control) є «переконаність в тому, що боротьба дозволяє вплинути на результат того, що відбувається, нехай навіть цей вплив не абсолютно і успіх не гарантований» у 24% респондентів має також низький рівень, прийняття ризику (Challenge) – «переконаність людини в тому, що все те, що з ним трапляється, сприяє його розвитку за рахунок знань, які з досвіду, – позитивного або негативного» показали 9% респондентів тільки високий рівень.

Упровадження технік по роботі з цивільним населенням (за програмою Тетяни Курганської), зокрема для зниження рівня тривожності «Я в себе Є», «Танець страху»; для відновлення самоідентифікації «Повернення до себе», «Інсталяція», відновлення після вигорання на роботі «Новий (а) ресурсна (ий) Я»; відновлення ресурсу жити далі «Камінці», «Я і мій ресурс» сприяло формуванню життєстійкості у молоді.

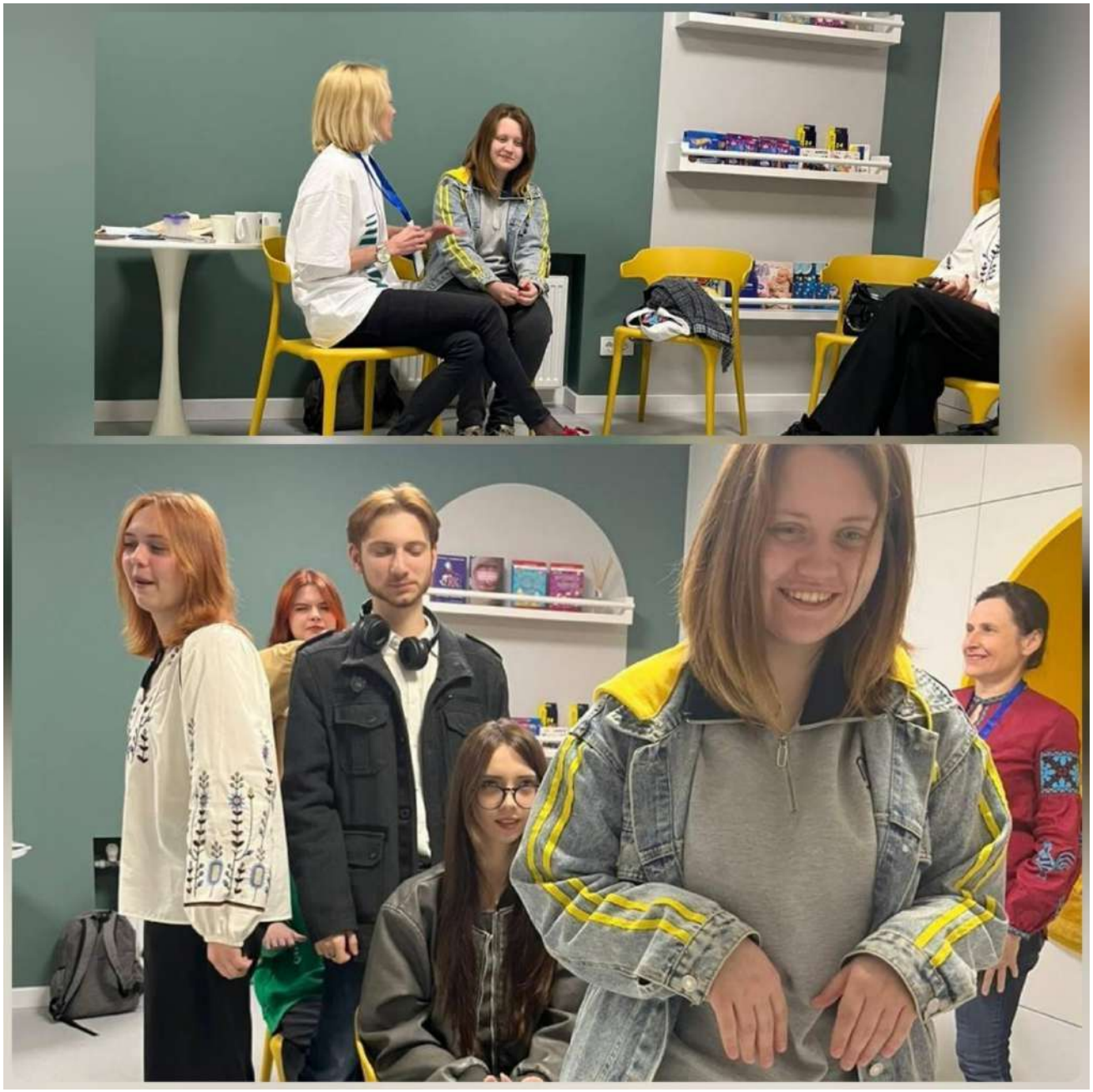

Фото 3 Група «Співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями Центру життєстійкості в умовах воєнного стану»

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ / ЗМІСТ ПРОЄКТУ

- Організаційний етап

Проведення круглого столу зі здобувачами 2-3 курсів спеціальності 23 Соціальна робота, з дирекцією Центру Життєстійкості. Виступи студентів на конференції.

- Підготовчий етап

Планування структури групи «Співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями Центру життєстійкості в умовах воєнного стану». Запис здобувачів вищої освіти до групи. Підготовка і презентаційний виступ.

- Реалізаційний етап

Систематичне проведення занять на різних локаціях (фото, звітна документація).

- Оціночний етап. Оцінка учасників щодо участі в заходах. Усне обговорення.

Перелік основних заходів проєкту

Члени групи «Співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями Центру життєстійкості в умовах воєнного стану» брали участь у заходах «Копінг-стратегії у боротьбі зі стресом», «Відновлення самоідентифікації», «Моє життя – моя відповідальність», «Відновлення бачення майбутнього» та ін. разом з фахівцями Центру життєстійкості.

ДОДАТКИ (власні рефлексії або зворотній зв'язок проєкту, фото або буклети)

Фото 4,5,6 Власні рефлексії учасників у Центрі життєстійкості

Відгуки про здійснену діяльність: «Комфортно здобувати знання на цій локації», «Атмосфера затишку», «Сучасно, стильно, професійно», «Безкоштовна локація, безкоштовна послуга формування життєстійкості» та ін.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Сайт Міністерства соціальної політики України. Формування життєстійкості.URL: https://www.msp.gov.ua/timeline/Formuvannya-zhittestiykosti-.html (дата звернення: 24.03.2024).

Ситняківська Світлана Михайлівна,
Літяга Інна Володимирівна
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Залучення студентів до заходів громадських організацій у рамках практичних занять

Актуальність. Враховуючи події в Україні, ЗВО не припинили навчальний процес в режимі офлайн, обираючи різні форми та методи навчання. Нами була обрана реалізація студентів під час проведення практичних занять за допомогою участі у заходах громадських організацій та ознайомлення з їх діяльністю в режимі реального часу, так як під час пандемії мали таку можливість завдяки мережі Інтернет.

Громадська організація є добровільним об'єднанням осіб для здійснення і захисту прав і свобод, задоволення економічних, політичних, культурних, соціальних та інших суспільних інтересів.

Відповідно до Ст. 4 Закону України «Про громадські організації» громадські організації утворюються та діють на засадах: добровільності участі у громадській організації; рівності членів громадської організації у вирішенні питань, пов'язаних з її діяльністю; демократичності внутрішніх процедур;
рівності громадських організацій перед законом; самоврядності; законності; відкритого характеру діяльності. Також вони є вільними у виборі напрямів і видів своєї діяльності.

Ми обрали участь у заходах громадських організацій та ознайомлення зі специфікою їх діяльності, тому що їх перевагами є:

- знайомства, так як ГО об'єднує людей, однодумців-початківців, досвідчених спеціалістів у галузі, інвесторів або інших зацікавлених осіб, які шукають перспективні проекти;
- комунікації, які передбачають обмін досвідом між учасниками, можливість взяти участь в обговоренні або виставити на обговорення, наприклад, власний проєкт;
- допомога, яка передбачає організацію навчальних занять, отримання консультацій від фахівців; пошук професіоналів, яких не вистачає для реалізації проєкту; організацію заходів для збору коштів, пошук інвесторів, створення

бібліотечних фондів, підготовка кадрів, сприяння в отриманні можливості стажування;

- соціальний ефект, що передбачає рекламу, популяризацію мети громадської організації, подальші перспективи для молоді, створення сприятливого мікроклімату для розвитку інновацій та їх подальшої перспективи впровадження.

Також цей вибір був зумовлений тим, що платформи для заходів, які проводять громадські організації, передбачають проведення як онлайн-зустрічей, так і офлайн-зустрічей, що є ефективним в умовах сучасного сьогодення. З однієї сторони - це двостороннє спілкування в режимі онлайн (текстовий чат, показ екрана свого комп'ютера, запис трансляції та можливість багаторазового перегляду) та живе спілкування (реальне знайомство з простором, учасниками заходів).

Основна ідея. Залучення на базі кафедри соціальних технологій Житомирського державного університету імені Івана Франка студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» до заходів, які проводяться у межах громадських організацій, стосовно соціальної тематики, головні ідеї яких вони у подальшому можуть використовувати при підготовці до практичних занять, написанні курсових та дипломних робіт і реалізації подальших практик, проєктів неформальної освіти.

Учасники проєкту. Студенти спеціальності 231 «Соціальна робота» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів у межах навчальних дисциплін «Соціальна профілактика», «Методика соціальної роботи», «Технології соціальної роботи», «Теорія і практика соціального управління».

Цілі проєкту. Підвищити рівень професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери шляхом організації неформального освітнього процесу у вигляді відвідування заходів, які проводять громадські організації, а також з метою ознайомлення зі специфікою їх діяльності, налагодження конструктивної взаємодії на рівні організаторів, викладачів, залучених спікерів та студентів; інтеграція освіти та життя у всіх можливих життєвих контекстах, враховуючи військовий стан; залучення студентів до вдосконалення свого освітнього розвитку для максимальної реалізації своїх знань, умінь та навичок, людських можливостей нашої країни.

Значущі результати.

1. Зустріч з організаторами дитячої точки "Спільно" ЮНІСЕФ дружнім для дітей простором, в якому надають різноманітні безкоштовні послуги з розвитку та дозвілля дітей, а також підтримки їхніх опікунів у м. Житомир. Цінним досвідом комунікації є проходження практики студентами спеціальності 231 Соціальна робота у дитячій точці «Спільно», що посприяло набуттю практичних умінь, навичок з дітьми та їх батьками.

2. Зустріч з організаторами Молодіжного центру Житомирщини або #kreativ_space

Тема: Івенти у Молодіжному центрі Житомирщини.

Під час зустрічі ознайомились з діяльністю Молодіжного центру, з різними локаціями. Взяли участь у різних активностях, що дало змогу у подальшому відвідувати центр студентами спеціальності 231 Соціальна робота (практика, участь в

івентах, проведення дозвілля з залученням друзів), а викладачам проводити різні заходи.

unicef
Спільно

3. Ознайомлення з діяльністю ЖОМГО «Паритет», метою діяльності якої є забезпечення умов, що сприяють задоволенню та захисту законних громадянських, соціальних, економічних, творчих та інших спільних інтересів прав і свобод її членів. Студенти спеціальності 231 Соціальна робота усвідомили створення ефективного механізму впровадження соціальних програм, просвітницьких заходів, молодіжних громадських ініціатив, комунікаційних кампаній, спрямованих на розвиток молодіжного лідерства, соціальної компетентності, волонтерства, попередження різних форм дискримінації, популяризацію партнерських цінностей задля забезпечення соціальної справедливості і прав людини є можливістю для особистісного зростання та самореалізації соціально активної молоді, громадян. Студенти практикували у подальшому на заняттях створення молодіжних проєктів на основі гендерного підходу,

так як саме цей компонент є важливою складовою в роботі організації, а також із задоволенням проходили практику у даній ГО.

4. Ознайомлення з діяльністю ГО “Інститут Креативних Інновацій” (ICI) – командою творчих фахівців, що об’єдналась довкола ідеї розвитку, і не просто розвитку, а креативних інновацій, які роблять життя кращим. Основною метою діяльності організації є сприяння становленню, розвитку та захисту прав та інтересів особистості і суспільства шляхом впровадження інновацій в усі сфери суспільного життя. Студенти практикували у подальшому на заняттях створення проєктів, які стосувались розвитку громад, молоді та рівних прав і можливостей, і також із задоволенням проходили практику у даній ГО.

Основні заходи проєкту.

Відвідування локацій дитячої точки "Спільно" ЮНІСЕФ, Молодіжного центру м. Житомир, ЖОМГО «Паритет», ГО “Інститут Креативних Інновацій”.

Суменко Тетяна
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Інтегрований соціально-мистецький курс «MY WORLD» для дітей зі складними порушеннями розвитку

НАША КОМАНДА:

- Волкова Катерина Сергіївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри соціальної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.
- Мордовенко Наталія Геннадіївна - вчитель дефектолог, логопед вищої категорії Комунального закладу «Харківський міський центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Промінь», Монтессорі педагог - методист, авторка навчально-методичних матеріалів для дітей зі складними порушеннями розвитку.

НАЗВА УСТАНОВИ

Національна платформа можливостей професійного розвитку педагогічних працівників «EdWay» – сучасний, функціональний освітній простір всеукраїнського рівня, призначений для взаємодії між суб'єктами надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації і педагогічними працівниками/-цями, що надає цифрову, інформаційно-технологічну підтримку в процесі підвищення кваліфікації.

КОНТАКТИ ДЛЯ ЛИСТУВАННЯ ТА ЗВОРОТНЬОГО ЗВ'ЯЗКУ:

https://edway.in.ua/uk/mpk/176/detail/

АНОТАЦІЯ ПРОЄКТУ

Нашою командою розроблено та апробовано організацію роботи з підвищення кваліфікації представників/ць соціального та освітянського кола на Національній платформі можливостей професійного розвитку «EdWay» на прикладі діяльності власного суб'єкта підвищення кваліфікації (СПК) «Інтегрований соціально-мистецький

курс “My world”» для дітей зі складними порушеннями розвитку. Зазначений СПК заснований у липні 2021 року як проект, метою якого є підготовка працівників педагогічної та соціальної сфери до формування соціальної компетентності дітей зі складними порушеннями розвитку (СПР); вдосконалення ключових компонентів професійної компетентності вчителя, опанування новими елементами інклюзивної компетентності в рамках організації навчальної, виховної, корекційно-розвиткової роботи з дітьми зі СПР. Проект «Інтегрований соціально-мистецький курс “MW”» має статус відповідності постанові КМУ №800, являє собою уніфіковану методику проведення музичних корекційно-розвиткових занять для дітей зі складними порушеннями розвитку, що ретранслює безпечні та м’які корекційно -педагогічні методи, прийоми корекційно-розвиткової роботи у реабілітаційному процесі.

ЦІЛІ ПРОЄКТУ

Познайомити слухачів/чок навчального курсу з методикою корекційно - розвиткової роботи з дітьми зі складними порушеннями розвитку, ключовою метою якої є формування соціальної компетентності дітей цієї категорії. Надати авторські практико-орієнтовні інструменти, що сприяють ефективності процесу формування соціальної компетентності дітей зі СПР в межах реабілітаційних, спеціальних установ.

ФОРМИ РОБОТИ

Онлайн-навчання, дистанційна.

ВИДИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Вебінари (навчання за програмами підвищення кваліфікації).

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Програма підвищення кваліфікації «Інтегрований соціально-мистецький курс “MW”» призначена для соціальних, педагогічних працівників дошкільних, загальноосвітніх закладів освіти та соціальних установ, музичних керівників, музичних терапевтів, вчителів реабілітологів, тьюторів, асистентів вчителів, асистентів соціальних вихователів, батьків / піклувальників дітей зі СПР, волонтерів, інших осіб із числа соціальних, педагогічних працівників, що здійснюють інтегрований та інклюзивний підхід до дітей зі складними порушеннями розвитку.

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ/ЗМІСТ ПРОЕКТУ

У відповідності до вимог, рекомендованих адміністрацією Національної платформи EdWey з організації роботи СПК, нами було реалізовано наступні алгоритми:

1. Проводився аналіз методичного забезпечення змісту корекційно-розвиткової роботи реабілітаційних закладів (м. Чугуїв, м. Умань, м. Харків) з метою виявлення реального стану рівня сформованості соціальної компетентності вихованців/нок в умовах реабілітаційних центрів та наявних навчально-методичних матеріалів, що можуть використовуватися фахівцями, соціальними вихователями, батьками / піклувальниками дітей зі СПР у процесі формування соціальної компетентності підопічних реабілітаційних установ.
2. Відповідно до отриманих даних, розроблено навчальний план, програму, стратегію розвитку проекту, що були розміщені на освітянській платформі EdWey на сторінці СПК.
3. Залучення цільової аудиторії відбувалося через інформаційні пости у соціальних мережах, оголошеннях на сайтах реабілітаційних установ, інформаційно-просвітницьку діяльність у батьківських клубах.
4. Заявки на розроблені нами курси від фахівців реабілітаційних установ, педагогічних працівників, батьків / піклувальників дітей зі СПР приймалися через реєстрацію на Національній платформі EdWey.
5. Навчання та інтерактивна взаємодія слухачів/чок «Інтегрованого соціально - мистецького курсу “My world”» відбувалося у приватному Телеграм каналі, де представники експертної групи та учасники навчальної програми могли обмінюватися думками, вибудовувати власну стратегію навчання, отримувати авторські практико-орієнтовні інструменти для впровадження у власну професійну діяльність.
6. По завершенню навчання слухачі/чки навчальної програми отримали сертфікаційну форму розміщену на Google диску, де мали висвітлити здобуті знання, сформовані

навички та побажання щодо покращення командної роботи представників експертної групи.

7. За результатами моніторингу звітних даних слухачки/чі навчального курсу отримали сертифікати про підвищення кваліфікації, що були автоматично завантажені у їх кабінети професійного зростання на Національній платформі EdWey.
8. Організовувалася подальша підтримка слухачок/чів курсу в межах реабілітаційної установи м. Харкова.

У РАЗІ ОСВОЄННЯ ДАНОЇ ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УЧАСНИКИ ЗДОБУВАЮТЬ РЕЗУЛЬТАТИ:

1. Знатимуть теоретичні та методичні основи організації навчальних, корекційно-розвиткових занять для дітей зі СПР у процесі формування їх соціальної компетентності.
2. Умітимуть планувати навчальну, виховну, корекційно-розвиткову роботу з дітьми зі СПР з урахуванням індивідуальних особливостей та складності нозології; застосовувати на практиці моделі побудови нейрокорекційних музичних, корекційно - розвиткових занять; дотримуватися умов та принципів організації корекційної роботи у реабілітаційному середовищі.
3. Оволодіють навичками аналізу педагогічної, корекційної діяльності в умовах реабілітаційного маршруту дитини зі СПР необхідними для реалізації на практиці елементів «Інтегрованого соціально-мистецького курсу “MW”».

Наразі нашою командою розроблено 3 можливості підвищення кваліфікації педагогічних та соціальних працівниць/ків: «Інтегрований соціально-мистецький курсу “MW”», практичний онлайн-курс «Сенсорна інтеграція у роботі з дітьми із складними порушеннями розвитку: від теорії до практики», музичні нейрокорекційні заняття для дітей зі СПР. Навчальні програми зазначених курсів розроблені з урахуванням гострої необхідності пролонгованої корекційної підтримки дітям зі СПР в умовах воєнного часу.

Зміст навчальної програми «Інтегрованого соціально-мистецького курсу “MW”» курсу:

1 модуль: *«Про курс»*	*К. С. Волкова*
2модуль: *«Комплексні порушення розвитку. Соціальна компетентність дітей із складними порушеннями розвитку»*	*Н. Г. Мордовенко*
3 модуль: *«МНЗ»*	*Т. Ю. Суменко*
4 модуль: *«Мультидисциплінарна команда. Що, де, коли?!»*	
5 модуль: *«Структура курсу “MW”».*	
6 модуль: *«Особливе про особливих»*	
7 модуль: *«Творча хвилина, її значення. Рефлексія».*	
8 модуль: *«Практичний кейс».*	

ЗНАЧУЩІ РЕЗУЛЬТАТИ / ДОСЯГНЕННЯ ПРОЄКТУ

Дана ініціатива увійшла у 3-ку кращих проектів з 20-ки фіналістів конкурсу «Мій освітній стартап» від EdCamp Ukraine. Особливістю проекту є спільний вектор роботи мультидисциплінарної команди, поєднання елементів ряду зарубіжних методик та прийомів роботи з дітьми зі СПР, висвітлених у контексті власного багаторічного досвіду роботу з підопічними реабілітаційної установи, які мають важкі нозологічні форми. На сьогоднішній день програму запропонованих нами курсів підвищення кваліфікації успішно завершили 62 представниць/ків із 17 областей України, зарубіжних країн Нідерландів, Швеції, Франції, відгуки яких засвідчують, що розроблена та реалізована нами організація роботи з підвищення кваліфікації представників/ць соціального та освітянського кола на Національній платформі можливостей професійного розвитку «EdWay» є ефективною, практико-орієнтовною і може бути рекомендованою до використання.

ДОДАТКИ

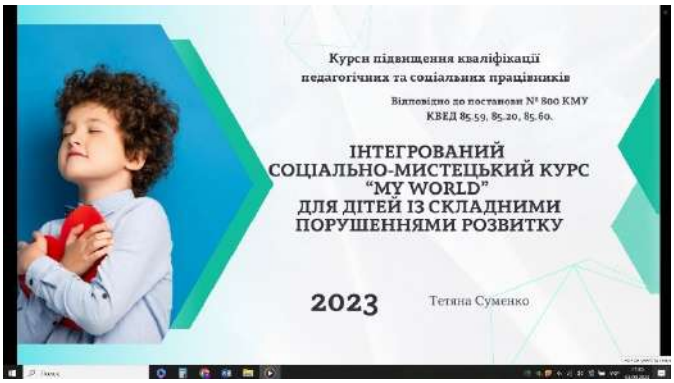
Курси підвищення кваліфікації
педагогічних та соціальних працівників
Відповідно до постанови № 800 КМУ
КВЕД 85.59, 85.20, 85.60.
ІНТЕГРОВАНИЙ
СОЦІАЛЬНО-МИСТЕЦЬКИЙ КУРС
“MY WORLD”
ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ СКЛАДНИМИ
ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ
2023
Тетяна Суменко

Стратегія
01
02
03
04

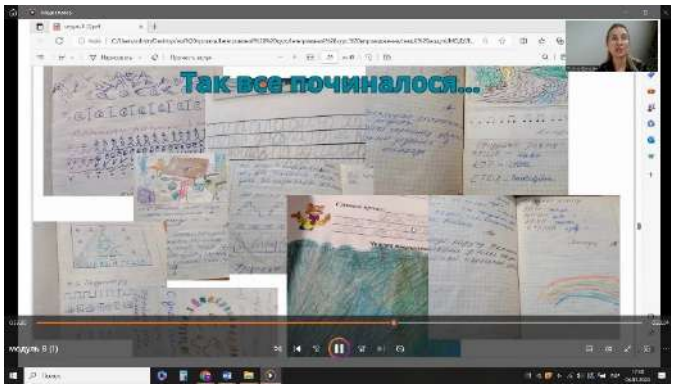

*Будь-ласка, поділіться своїм враженням про курс, нам вкрай важлива саме Ваша думка!

30 ответов

освіти

Щіро вдячна вам за цікавий змістовний курс. Ну все-все зайшло і сподобалось.

Курс "MW" залишив на мене надзвичайно позитивне враження! Цей курс надзвичайно цінний і важливий, оскільки він створений з метою розвитку соціальних та мистецьких навичок у дітей із спеціальними потребами.

Курс "MW" вражає своєю детальністю та глибиною матеріалу. Він допомагає дітям розкрити свій творчий потенціал, розвивати спілкування та самовираження через мистецтво. Учасники курсу мають можливість поглибити свої знання про різні мистецькі напрями, відкрити для себе нові форми самовираження та розкрити свої таланти.

Окрім того, курс "MW" пропонує індивідуалізований підхід до навчання, адаптуючи завдання та активності до потреб кожної дитини. Це дозволяє кожній дитині розвиватися в комфортному темпі та відчувати успіхи, що мотивує до подальшого навчання та самореалізації.

Курс "MW" також вражає своїм професійним підходом та високою якістю навчальних матеріалів. Він створений з урахуванням сучасних підходів до навчання дітей з особливими потребами і забезпечує їхнє всебічне розвиток.

Сейко Наталія Андріївна
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Студентські презентації як складова алгоритму вирішення кейсів студентами спеціальності «Соціальна робота»

Презентації як метод навчальної діяльності у закладах вищої освіти набувають дедалі більшої популярності завдяки своїм основним характеристикам:

- Інтерактивності;
- Спрямованості на групову комунікацію;
- Націленості на практико орієнтовану професійну підготовку;
- Можливості включати ігрові елементи та проводити дискусію за результатами перегляду;
- Можливості залучати різні джерела інформації;
- Візуальній спрямованості;
- Творчому потенціалу тощо.

Презентація – це спосіб демонстрації повідомлення в аудіальному (усна презентація) та візуальному (комп'ютерна презентація) вигляді. Вона може бути (і найчастіше буває) монологічною і діалогічною (коли до презентації залучено кілька мовців).

Особливе значення презентації мають у процесі професійної підготовки фахівців суспільної сфери – для вирішення кейсів, демонстрації результатів власних досліджень та ін.

У сукупності кейсів для самостійної роботи студентів презентації виконують особливу функцію, оскільки:

- Вони є прикладом поєднання формальної (як складова робочої навчальної програми освітньої компоненти) і неформальної (як форма самостійної роботи студентів) складових професійної підготовки соціальних працівників;
- Презентації репрезентують рівень не лише професійної, але й інформаційно-технологічної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери, оскільки передбачають сформовану здатність працювати в редакторах pdf, ptx, pptx, у Програмі Prezi та ін.

Досвід створення студентами спеціальності 231 Соціальна робота презентацій засвідчив, що вони можуть стати як результатом вирішення професійних кейсів, так і сюжетом для створення професійного кейса. Так, наприклад, у 2022\23 н.р. в процесі вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» для магістерського рівня студентами було запропоновано сукупність кейсів, які згодом стали основою для створення авторських презентацій, а саме:

2. Кейс «Діти з особливими освітніми потребами». Ситуація для кейса: «Дівчинка Ніна, 11 років, навчається в 5 класі закладу загальної середньої освіти. У неї затримка психічного розвитку. Мама дівчинки стверджує, що дитина зіткнулася з булінгом, в тому числі кібербулінгом».
3. Кейс «Внутрішньо переміщені особи». Ситуація : «Під час збройного конфлікту територію Херсонської області окупували. Тому родина Павлюченків (прізвище змінене) була змушена переїхати до м.Бердичева Житомирської області. Через місяць батько родини звернувся до соціальної служюи з проханням перенаправити їх до Львова чи Тернополя, оскільки родина була незадоволена наданим тимчасовим житлом і неможливістю знайти достойну роботу в містечку».
4. Кейс «Учасники бойових дій». Ситуація: «Капітан військової машини ВМ 330 «Тигр» - Василь, 57 років – був поранений у ході бойової операції і втратив нижню кінцівку. Після проходження процедури лікування направлений на реабілітацію. Потребує допомоги в правовій підтримці статусу учасника бойових дій, та підтримки недержавних організацій для спрямування за кордон з метою протезування».
5. Кейс «Малозабезпечена сім’я». Ситуація: «Марина, 37 років, мати трьох дітей – 13 і 9 років, та 11 місяців. Батько родини залишив сім’ю і подав на розлучення. Марина перебуває у відпустці по догляду за дитиною. Оскільки процедура розлучення триває, а батько не виплачує аліментів за власним бажанням, мати з дітьми опинилися в ситуації крайньої бідності».

Розробку та вирішення наведених вище кейсів ми поділили на кілька етапів, а саме:

1. Характеристика основних суб’єктів кейсу – у віковому, особистісному та соціальному відношенні.
2. Характеристика групи клієнтів у контексті проблеми, заявленої в кейсі (у нашому випадку це: діти з інвалідністю та пов’язані з цим соціальні проблеми в шкільному віці; внутрішньо переміщені особи, що потребують соціального супроводу; військовослужбовці з інвалідністю та потреба в асистентах ветерана; малозабезпечена сім’я з неповнолітніми дітьми).
3. Аналіз нормативно-правових документів, пов’язаних з вирішенням кейсу.
4. Розробка 2-3 алгоритмів вирішення кейсу, наприклад: на рівні практичної діяльності соціального працівника; на рівні співпраці з недержавними організаціями; на рівні організації процедур та акцій соціального змісту, можливо, із залученням волонтерів.
5. Розробка та представлення презентації кейсу і способів його вирішення в практичній діяльності соціального працівника.

Виконуючи спроектовані (як наведені вище, так і інші) кейси, студенти підготували комплекс презентацій (переважно у форматі pptx), наприклад, з таких соціальних проблем:

1. ***Соціальна підтримка постраждалих у ході російської агресії (Катерина Трояновська, 2023 р.), рис.1.***

Рис.1. Скрін титульної сторінки презентації з проблеми соціального супроводу постраждалих у ході російської агресії.

2. ***Створення проекту для вирішення кейсу «Добра старість» (Т. Цвєткова, 2024 р.)***

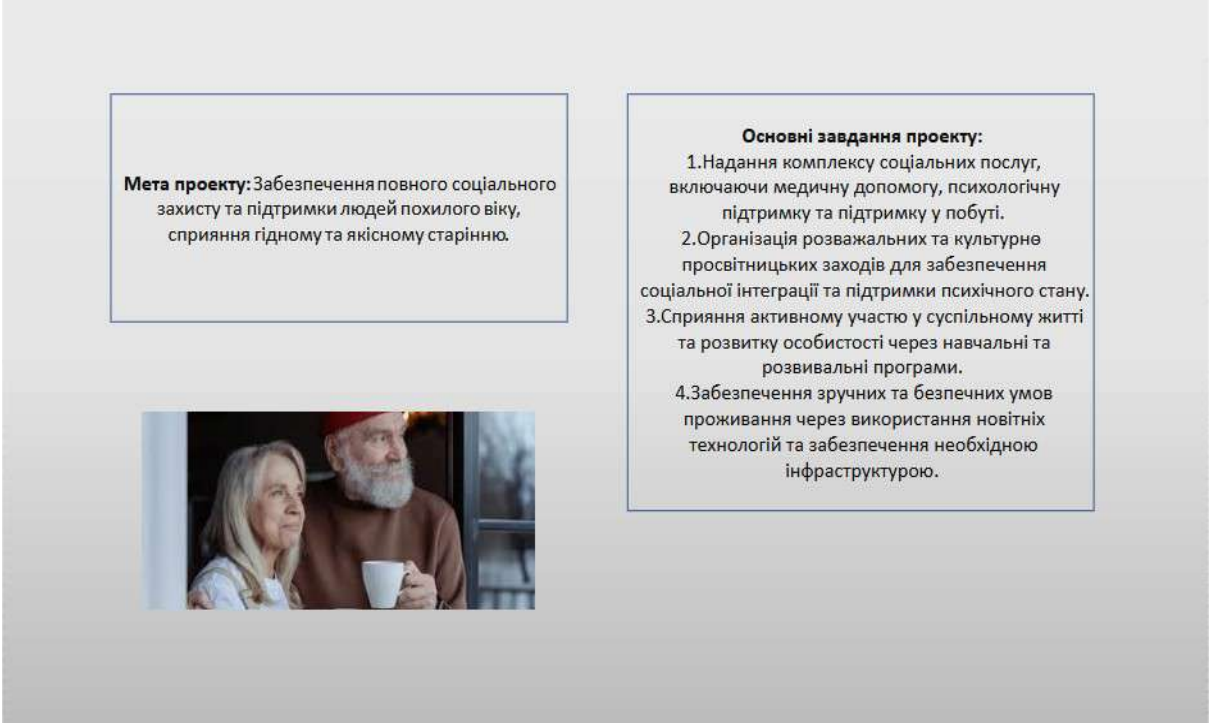

Рис.2. Скрін сторінки презентації з розробки проекту «Добра старість».

3. ***Проект зі створення реабілітаційного центру для алкоголезалежних клієнтів (Д.Сорока, 2023 р.)***

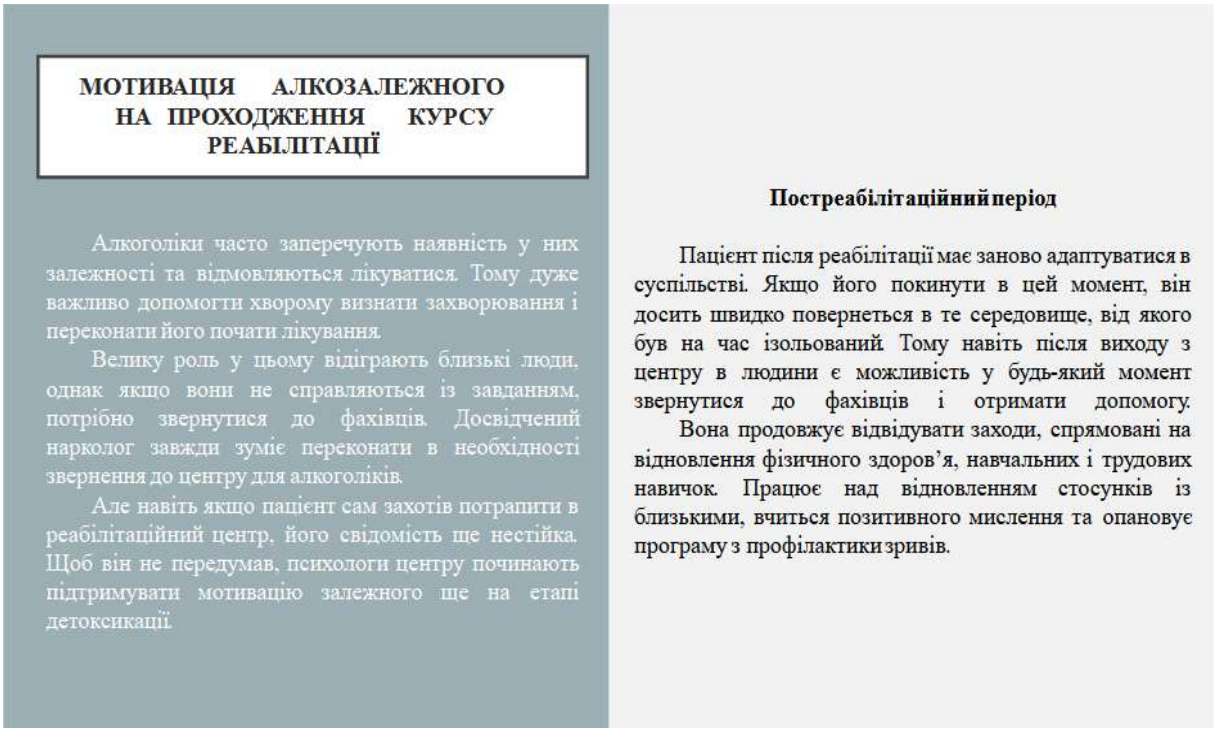

Рис.3. Скрін сторінки презентації з проблеми створення реабілітаційного центру для алкоголезалежних клієнтів соціальних служб.

4. ***Вирішення кейсу «Жінки як жертви домашнього насильства» (І.Купрійчук, 2024).***

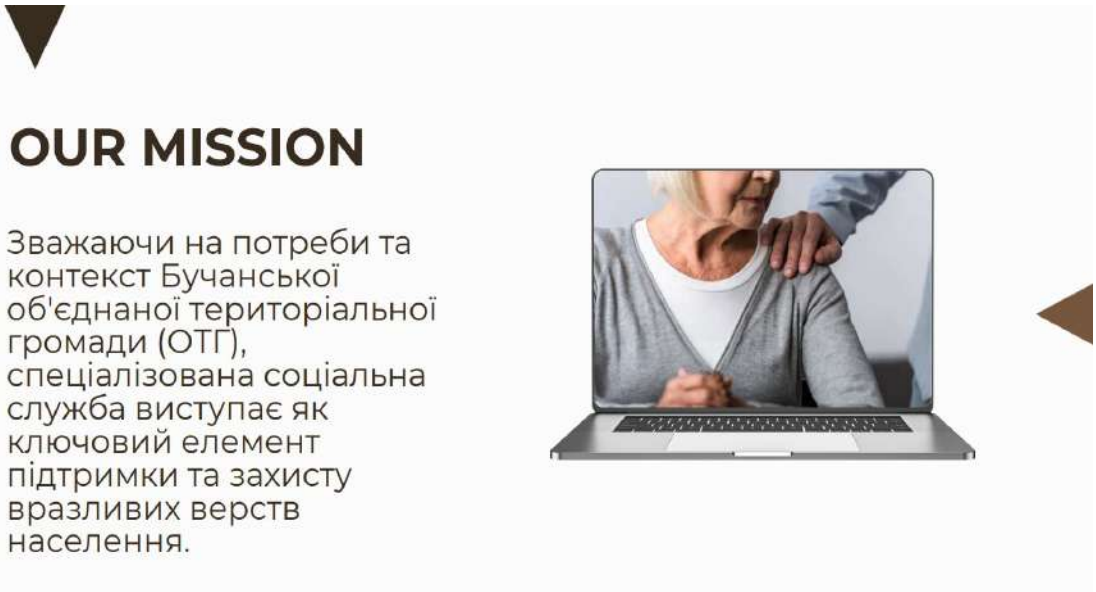

Рис.5. Скрін презентації зі створення реабілітаційного центру для постраждалих від насильства жінок

5. ***Вирішення кейсу «Телефон довіри в Пулинській ОТГ» (Ю.Шевчук, 2024 р.)***

Рис.6. Скрін сторінки презентації з вирішення кейсу «Створення телефону довіри в ОТГ»

6. ***Вирішення кейсу «Соціоекологічні проблеми старіння» (М.Огороднік, 2022 р.)***

Рис.7. Скрін сторінки презентації «Соціоекологічні проблеми старіння»

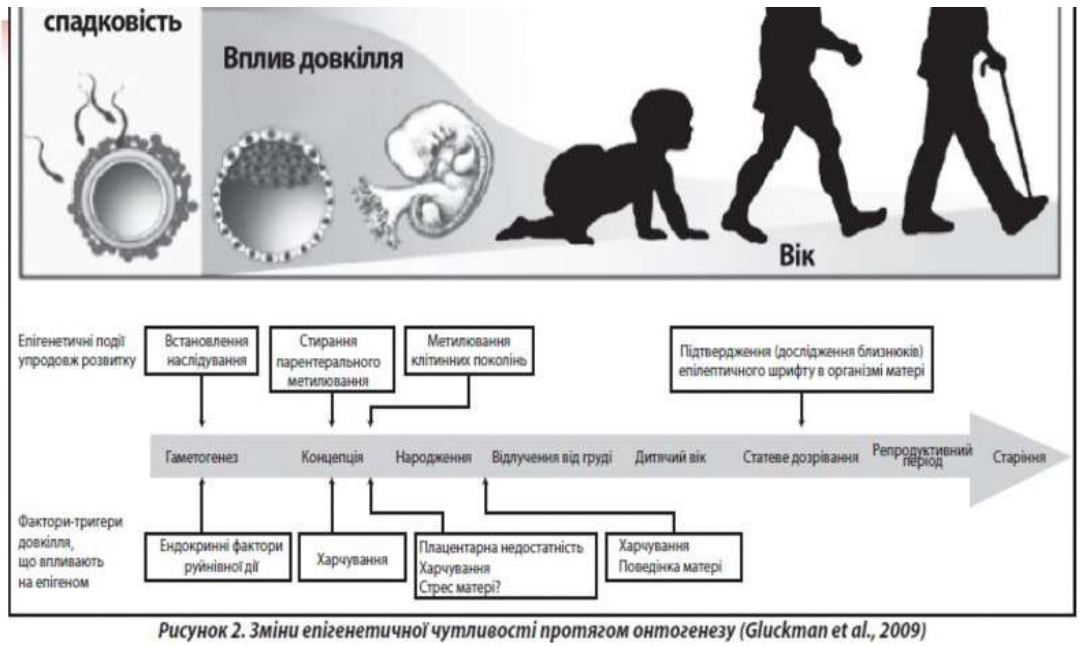

Рисунок 2. Зміни епігенетичної чутливості протягом онтогенезу (Gluckman et al., 2009)

7. ***Вирішення кейсу «Благодійна допомога в умовах війни. Центр ADRA» (А.Кислицька, 2022 р.).***

Рис.8. Скрін сторінки презентації з вирішення кейсу про діяльність благодійного Центру ADRA

Презентації – мультидисциплінарний метод діяльності, який забезпечує формування у майбутніх соціальних працівників сукупності професійних знань, умінь і навичок, а саме:

- Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження;
- Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних;
- Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості;
- Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.

Коляденко Світлана Миколаївна

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Тренінг підготовки консультантів Телефони Довіри

Анотація проекту. Разом зі створенням Студентської соціальної служби ЖДУ у 2003 році було прийнято рішення про створення Телефону довіри ЖДУ. На сьогодні університетський ТЕЛЕФОН ДОВІРИ (063) 81-51-103. «Телефон Довіри» - це структурний підрозділ СССМ, діяльність якого спрямована на надання кваліфікованої, екстреної, анонімної, безкоштовної допомоги студентам (конфлікти з батьками, викладачами, міжособистісні конфлікти, дискримінації, депресії, страхи тощо), викладачам і співробітникам університету, а також іншим категоріям населення, що переживають кризові ситуації й потребують додаткової інформації з різних питань, а також для профілактики й попередження у молоді девіантної, делінкветної та суїцидальної поведінки. «Телефон Довіри» передбачає телефонне консультування абонентів з метою встановлення ними зв'язку з різними установами, соціальними службами й кваліфікованими спеціалістами; надання психолого-педагогічної підтримки й соціальної допомоги абонентам у вирішенні гострих соціально-психологічних проблем, запобігання негативним явищам у соціальному середовищі. Консультації та психокорекція у важких стресових ситуаціях. Інформаційна підтримка різноманітних починань молоді. Правовий захист студентів, консультації спеціалістів різних напрямків, гарячі лінії з адміністрацією, провідними співробітниками університету, спеціалістами соціальних служб, громадських організацій. Соціально-педагогічний патронаж постійних абонентів. Соціально-педагогічна підготовка консультантів до роботи досвідченими науковцями (лекції) та практиками (практичні та лабораторні заняття). Психопрофілактика та психогігієна консультантів Телефону Довіри.

Надають допомогу волонтери, які пройшли річний курс професійної підготовки консультантів Телефону Довіри на базі Студентської соціальної служби для молоді. Щороку проводиться професійний відбір кандидатів в консультанти на основі дослідження психологічної придатності до професії та рівня емпатійності особистості.

Постійно діючим є чергування на Телефоні Довіри консультантів, а також підготовка нових професійних консультантів за методикою «рівний-рівному»:

- безпосередня консультаційна робота з абонентами;
- соціально-педагогічний патронаж телефонних консультантів;
- просвітницька діяльність;
- відбір та підготовка консультантів;
- очне консультування у консультаційному пункті;
- робота по удосконаленню професійних навичок.

Учасники проекту. 16-18 квітня 2024 відбувся тренінг операторів Гарячої лінії з питань психосоціальної підтримки. Під час навчання шестеро працівників

Харківського обласного центру соціальних служб опановували теми, які допоможуть їм у майбутній роботі. Розглядали технічні аспекти та навчалися розпізнавати по телефону інтонації у голосі людини, яка звертається на гарячу лінію, щоб зрозуміти, як вона себе почуває і, якої саме допомоги потребує. Напрацьовували комунікативних навичок та вміння активного слухання. Окрему сесію присвятили темі професійного вигорання, де майбутніх операторів гарячої лінії навчали принципів стійкості до травмування та самопідтримки. Учасники тренінгу також відвідали Житомирський обласний центр соціальних служб, де познайомилися з колегами та обмінялися досвідом. По завершенню навчання оператори отримали сертифікати і тепер зможуть більш ефективно працювати зі зверненнями мешканців Харківщини на спеціальну Гарячу лінію з питань психосоціальної підтримки. Навчання було організовано БО «Українська освітня платформа» за підтримки UNICEF Ukraine, у співпраці з директоркою СССМ Житомирського Державного Університету імені Івана Франка.

Програма тренінгу для консультантів Телефона Довіри
(м. Житомир, 16-18 квітня 2024)

Дата	Час	Вид діяльності
16.04. 2024	10.00-10.30	Знайомство. Дерево цілей. Структура тренінгу
	10.30-11.30	Модуль 1. Історія виникнення телефонного консультування: Вступ до тренінгу
	11.30-12.00	Кава-брейк
	12.00-13.00	Модуль 2. Основні напрями роботи телефонного консультування
	13.00-14.00	Обід
	14.15-15.00	Модуль 3. Психотехнічні аспекти телефонного консультування
	15.00-16.00	Модуль 4. Паралінгвістичні особливості телефонного
	16.00-16.30	Кава-брейк
	16.30-18.00	Модуль 4. Паралінгвістичні особливості телефонного
	18.00-19.00	Вечеря
	19.00-21.00	Перегляд кінофільму « Тривожний дзвінок»
17.04. 2024	10.00-11.30	Модуль 5. Особистості консультанта ТД. Феномен вигорання консультантів ТД
	11.30-12.00	Кава-брейк
	12.00-13.00	Модуль 6. Супервізія консультантів ТД
	13.00-14.00	Обід
	14.15-16.00	Модуль 7. Психоедукація консультантів ТД основам турботи про себе
	16.00-16.30	Кава-брейк
	16.30-18.00	Модуль 8. Класифікація звернень у службу ТД
	18.00-19.00	Вечеря
	19.00-21.00	Перегляд кінофільму « Винний»
18.04. 2024	10.00-11.30	Модуль 9. Телефонне консультування клієнтів з психосоціальними проблемами
	11.30-12.00	Кава- брейк

	12.00-13.00	Модуль 9. Телефонне консультування клієнтів з психосоціальними проблемами(продовження)
	13.00-14.00	Обід
	14.15-16.00	Модуль 10. Телефонне консультування маніпулятивних клієнтів
	16.00-16.30	Кава-брейк
	16.30-17.30	Модуль 11. Особливості роботи з суїцидальними абонентами
	17.30-18.00	Підведення підсумків, вручення сертифікатів
	18.00-19.00	Вечеря

«Тренінг пройшов на одному диханні. Ми працювали командою та отримали максимум інформації і практичного досвіду. Особливо корисно для мене було знання про те, що й працівники гарячої лінії також мають підтримку. Тепер ми знаємо, як проводити якісне, професійне консультування і, я впевнена, що ми зможемо це зробити!»

Світлана Тесленко
учасниця тренінгу

«Дякую організаторам за титанічну роботу зі створення та проведення тренінгу! Команда зібралася дружня та компетентна. Нам вдалося викласти весь матеріал. Вірю, що ви змогли забрати максимум та застосуєте це на практиці. Допомагати іншим — це достойно та відповідально»

Світлана Коляденко
тренерка

«Дякую викладачу за те, що ділилася не тільки теорією,
а й практичними прикладами. Зворотній зв'язок від усієї команди
був просто шаленим! Ми повертаємося додому повними сил
та натхнення працювати і допомагати!»

Юлія Приходченко
учасниця тренінгу

Ілліна Ольга Володимирівна
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Формування інклюзивного мислення як основи інклюзивної поведінки

Анотація проєкту Починаючи з 90-х років ХХ століття соціальна інклюзія в Україні поступово стає провідною моделлю соціального устрою. Це знаходить своє відображення в трансформації систем освіти, праці, рекреації тощо і вимагає відповідних дій кожного члена суспільства. Інклюзивна поведінка ґрунтується на формуванні особливого стилю мислення, яке виключає будь-яку дискримінацію і передбачає толерантне ставлення до особливостей особистості. Таке мислення називають інклюзивним. Здобувачі спеціальності 231 «Соціальна робота» в ході професійної підготовки вивчають освітню компоненту «Соціальна інклюзія». Метою даної дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи знань і навичок, необхідних для роботи з особами з інвалідністю в умовах інклюзії. В ході вивчення освітньої компоненти розкривається значення і місце соціальної інклюзії в Україні і світі; визначається місце інклюзивної освіти в освітньому просторі України; розкривається зміст основних технологій, які вироблені сучасною соціальною і психологічною науками та практикою соціальної роботи з особами з інвалідністю; відбувається опанування основними методами соціально-педагогічної роботи з дітьми при різних обмеженнях життєдіяльності; розкривається сутність механізму державного захисту та соціальної допомоги особам з інвалідністю. Однак, для формування інклюзивного мислення необхідно застосовувати можливості неформальної освіти. Методом, який великою мірою сприяє формуванню інклюзивного мислення, на нашу думку, є проведення соціально- інклюзивного аудиту. Такий аудит полягає у дослідженні відповідності навчальних і громадських просторів вимогам соціальної інклюзії, а саме з’ясування рівню безбар’єрності та облаштованості відповідним устаткуванням.

Проєкт тривав потягом чотирьох місяців, а саме лютого-травня 2024 року.

Учасниками проєкту були здобувачі другого року навчання спеціальності «Соціальна робота», 9 осіб, які не тільки вивчали теоретичні основи соціальної інклюзії, але й самі були експертами при проведенні соціально-інклюзивного аудиту.

Цілі та завдання проєкту Метою проєкту було надати майбутнім фахівцям знання про соціальну інклюзію як модель суспільного устрою, сформувати теоретичну і практичну бази, необхідні для здійснення соціальної інклюзії, сприяти формуванню у них інклюзивного мислення як основи інклюзивної поведінки.

Основними завданнями проєкту було:

- визначити значення соціальної інклюзії як показника цивілізованості суспільства;
- ознайомити з сутністю соціально-інклюзивного аудиту, його метою і завданнями, основними етапами та напрямами;
- формувати інклюзивне мислення учасників проєкту як основу їх подальшої інклюзивної поведінки.

Результатом проєкту є не тільки поглиблення знань майбутніх фахівців соціальної сфери в галузі соціальної інклюзії, а і вироблення специфічного стилю мислення.

Етапи реалізації проєкту:

І. Підготовчий (лютий-березень 2024 р.). Ознайомлення учасників проєкту з основами соціальної інклюзії, з можливостями створення безбар’єрного середовища, законодавчими основами інклюзивної освіти, з проблемами створення інклюзивного простору. Вивчення учасниками проєкту досвіду організації подібних аудитів.

ІІ. Реалізаційний (квітень 2024 р.). Проведення соціально-інклюзивних аудитів навчальних і громадських просторів міста Житомира.

ІІІ. Інформаційно-оцінювальний (травень 2024 р.). Узагальнення отриманих результатів. Проведення семінару на курсах підвищення кваліфікації керівників територіальних громад Житомирщини з метою обговорення і розповсюдження набутого досвіду.

Приклад проведеного аудиту та експертних висновків.

Учасниками проєкту проводився соціально-інклюзивний аудит Старого бульвару і Шодуарівського парку міста Житомира. Потрібно було оцінити ступінь доступності громадського простору для людей з обмеженими функціональними можливостями.

Визначити бар'єри і перешкоди, які можуть виникнути у людей з різними особливостями функціонального і психічного стану.

До уваги брались такі критерії як:

1. Стан дорожнього покриття;

2. Освітлення;

3. Наявність і якість допоміжних пристосувань (пандуси, підйомники)»

4. Наявність системи спеціального інформування;

5. Ступінь дотримання встановлених правил громадського порядку.

Здобувачі були поділені на дві групи. Велася фотофіксація виявлених бар'єрів. Ось декілька прикладів фотофіксації виявлених недоліків:

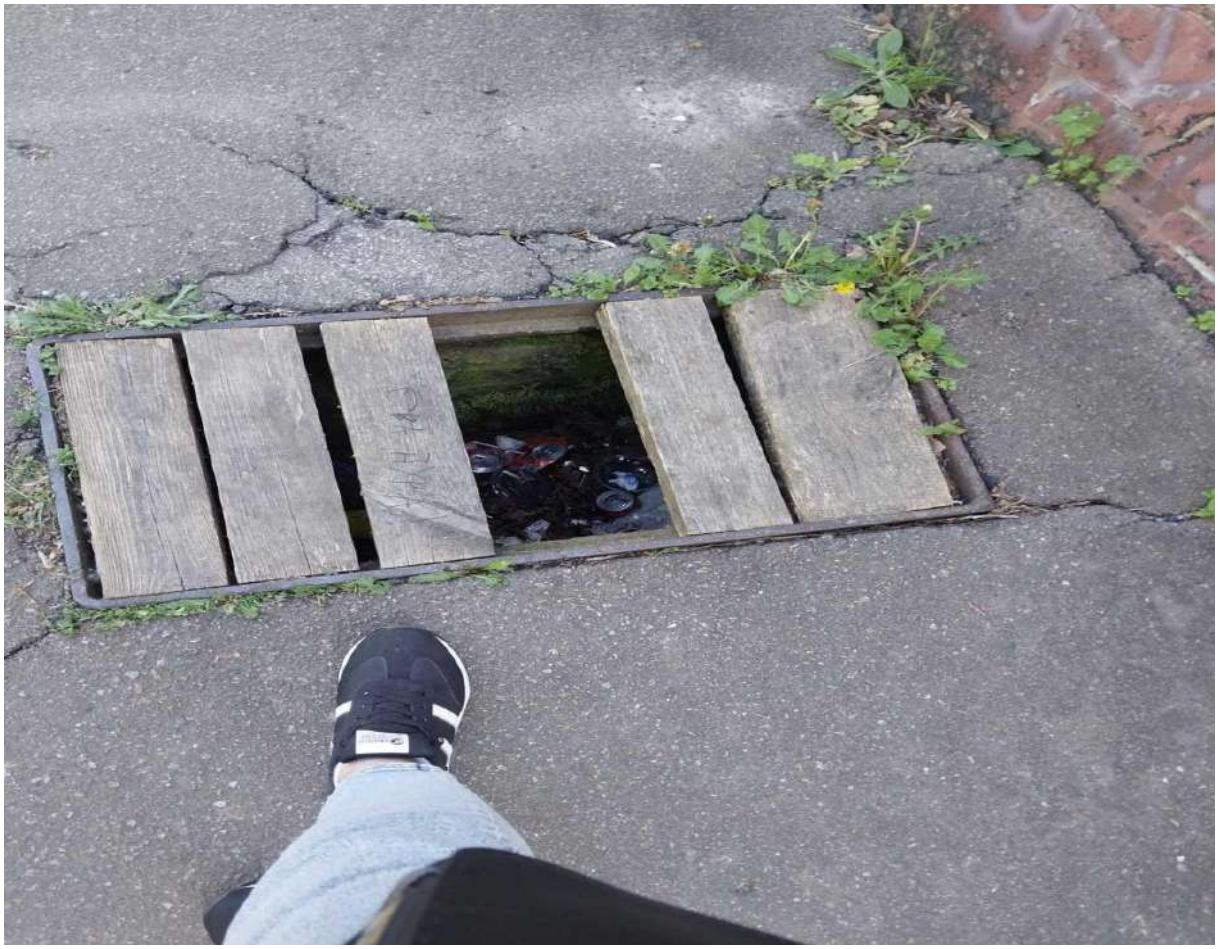

Пошкодження дорожнього покриття.

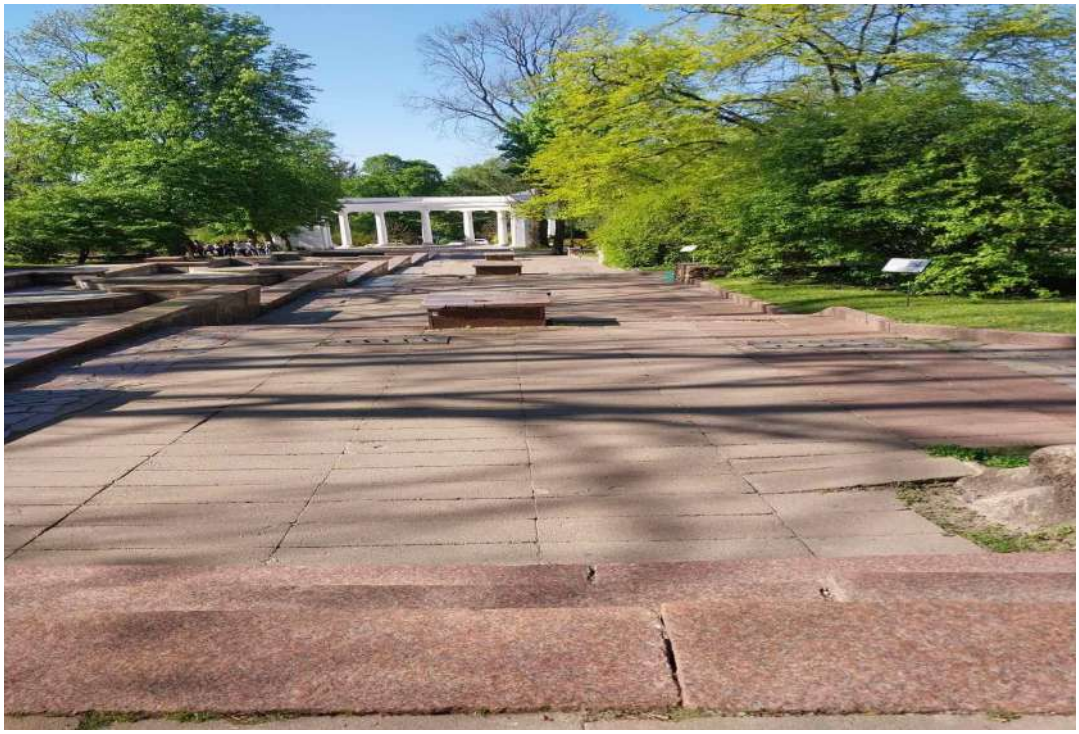

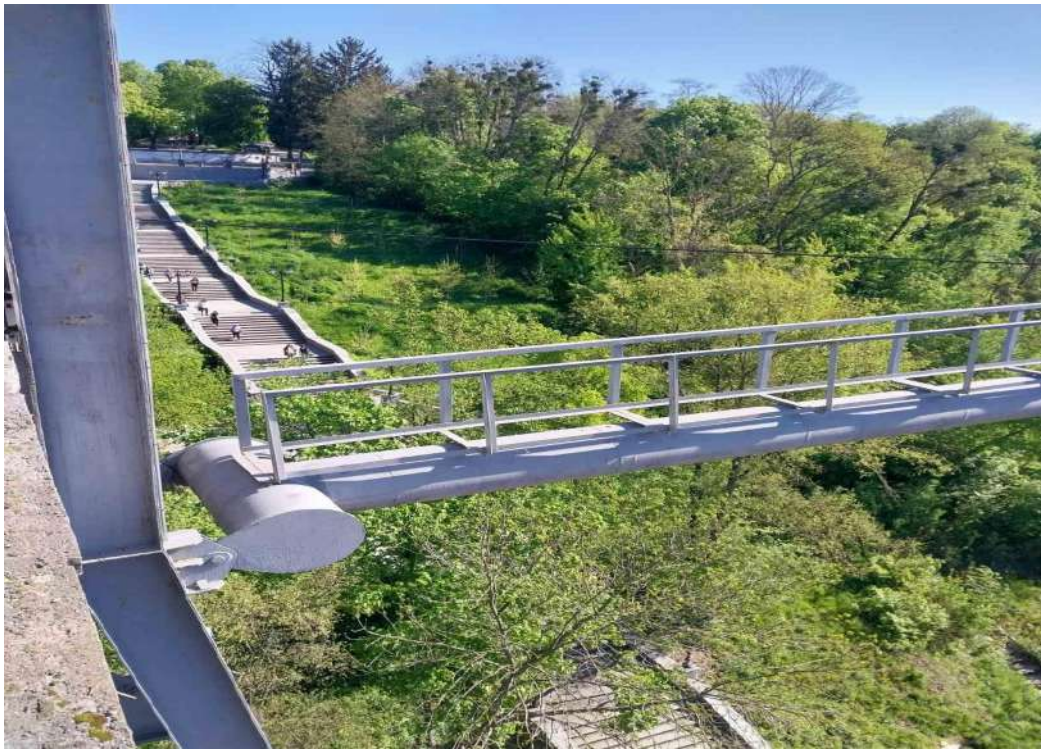

Сходи без пандусів чи підйомників.

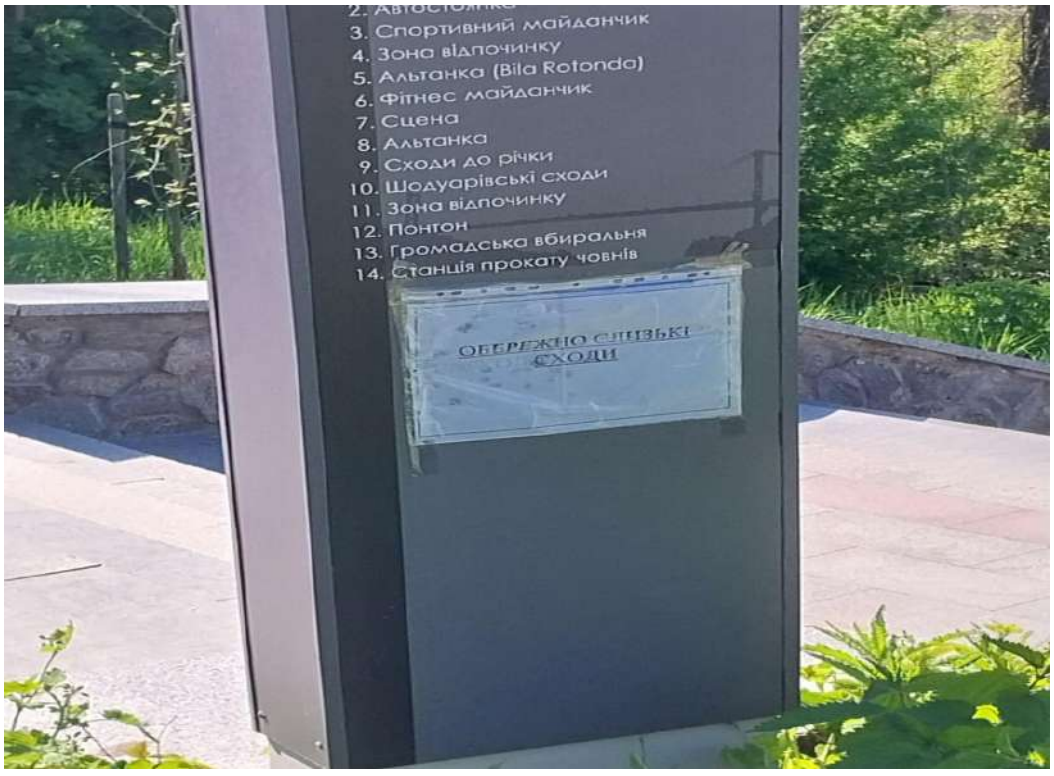

Об’яви і знаки, що не відповідають вимогам інклюзивності.

Пандуси, що не відповідають вимогам і є формально існуючими, але не пристосованими для практичного використання

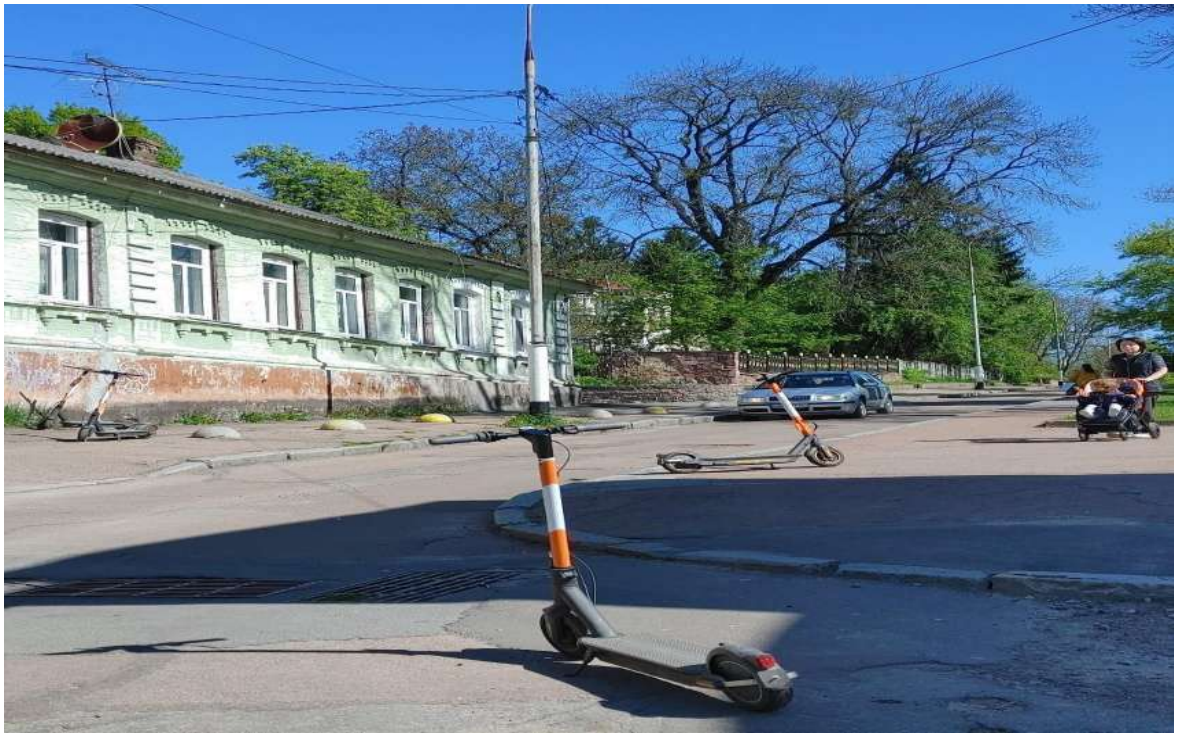

Перешкоди у вигляді кинутих поперек дороги транспортних засобів.

Після проведення аудиту відбулось обговорення виявлених недоліків і розробка рекомендацій по їх усуненню. Наведемо висновки учасників проєкту.

Група 1

Шодуарівський парк не облаштований належним чином для людей з обмеженими функціональними можливостями. Наприклад: ями, які дуже важко об'їхати, смітники знаходяться далеко, багато сходів без пандусів, немає доріжок для візків, підйомників. Недостатнє освітлення для людей з втратою зору, що може ускладнити їх переміщення в парку в вечорі або в умовах поганої видимості. Відсутність покажчиків шрифтом Брайля або звукових сигналів для навігації по парку. Відсутність інформаційних матеріалів у форматі, доступному для людей з втратою зору, таких як аудіогайди або текст шрифтом Брайля.

Ці проблеми ускладнюють життя людей з інвалідністю, позбавляють їх можливості насолоджуватися природою та рекреацією в парках. Для вирішення цих проблем важливо створити безбар'єрне середовище. Зробити спеціальне місце для вигулу собак. Більше пішохідних переходів, різних табличок для водії, наприклад: обережно діти, чи тварина, бо не всі можуть це помітити. Забезпечити нормальними біотуалетами і зробити безбар’єрний перехід до них. Електросамокати знаходяться

посеред парку, міста і людям з обмеженими функціональними можливостями не зручно їх обходити. Треба кронувати або видалити старі дерева, які в будь який час можуть впасти на людей.

Хотілося б щоб, наше місто на це звернуло увагу і дійсно стало інклюзивним.

Група 2.

Соціально-інклюзивний аудит Старого бульвару і Шодуарівського парку показав, що ці місця не дуже пристосовані для людей з інвалідністю, мам з дітками і взагалі для людей. Сходи не дуже рівні, багато ям, відсутність туалетів, погано закриті люки, високі бордюри, далеко смітники. Але є і плюси гарна природа, є місця для відпочинку, лавочки, освітлення, інформаційні повідомлення, попереджувальні знаки. На нашу думку, на бульварі і в парку необхідно:

1. Встановити пандуси та інші допоміжні пристрої.
2. Забезпечити чітку та рівну поверхню.
3. Встановити тактильні плитки та інші орієнтири (щоб люди з вадами зору могли легко орієнтуватися на бульварі і в парку).
4. Забезпечити доступні туалети.
5. Встановити лавки та інші місця для відпочинку, які доступні для людей з інвалідністю.
6. Забезпечити доступність питних фонтанчиків.
7. Організувати інклюзивні заходи та події.
8. Встановити світлофори із звуковим супроводженням.
9. Повирізати старі дерева.
10. Заборонити їздити велосипедам, самокатам, машинам і т. д.
11. Облаштувати місце для вигулу собак.

В той же час слід відмітити, що Старий бульвар та Шодуарівський парк - це чудові місця для відпочинку та прогулянок. До парку та бульвару легко дістатися, як на громадському транспорті, так і пішки. Доріжки в парку мають тверде покриття. Парк та бульвар рясніють деревами та іншими зеленими насадженнями, які дають тінь у спекотні дні та створюють приємну атмосферу. У парку та на бульварі є багато зручних

лавок, де можна посидіти та відпочити. Є інші зручності, такі як кафе та кіоски, де можна купити їжу та напої.

Загалом, бульвар та Шодуарівський парк - це чудові місця для відпочинку, прогулянок на свіжому повітрі, проведення заходів, але рівень безбар’єрності бажає бути кращим.

Котловий Сергій Анатолійович,
Котлова Людмила Олександрівна
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Формування конфліктологічної компетентності під час вивчення освітньої компоненти «Технології медіації та посередництва у професійній діяльності»

Конфліктна компетентність – це здатність розвивати та використовувати когнітивні, емоційні та поведінкові навички, які підвищують результативність конфлікту, одночасно зменшуючи ймовірність ескалації чи шкоди. Результати конфліктної компетентності включають покращену якість стосунків, креативні рішення та довгострокові угоди щодо вирішення проблем і можливостей у майбутньому. Ми переконані, що людина може розвивати свою конфліктологічну компетентність. Тут потрібна чесність і об'єктивність. Це вимагає пошуку зворотного зв’язку з іншими.

Під час вивчення вибіркової освітньої компоненти «Технології медіації та посередництва у професійній діяльності» здобувачі різних спеціальностей на практичних заняттях розвивають свою конфліктологічну компетентність через проведення практичних занять у формі тренінгу.

Все починається зі зміни нашого погляду на конфлікт. Здебільшого конфлікт має негативний відтінок. Але конфлікт, якщо його продуктивно розглядати, може бути надзвичайно корисним, і зміна погляду на конфлікт є початком трансформації.

Крім того, важливо створити безпечне середовище, в якому члени групи знають, що те, що вони говорять, не буде використано проти них. Щоб створити таке середовище, викладач та здобувачі повинні працювати над створенням психологічної безпеки. Прикладом може бути використання моделей дихання, які допомагають розслабитися та зняти стрес і тривогу. Конструктивне залучення багато в чому залежить від нашої здатності спілкуватися з іншими, від того, як ми формулюємо зворотній зв’язок, і від активного слухання. Наведемо приклади декількох вправ, які ми використовуємо в ході тренінгу для формування конфліктологічної компетентності.

Вправа на розуміння власного ставлення до конфлікту.

1. Будь ласка, запишіть слова, які спадають вам на думку, коли ви чуєте слово «конфлікт».
2. Як ви та більшість ваших колег реагуєте на конфлікт?

Коментар викладача після виконання завдання: *Отже, вітаємо із закінченням вправи. Б'юся об заклад, що більшість слів, які спали вам на думку під час виконання першої вправи, були схожі на стрес, розчарування, гнів чи страх. Лише деякі люди думають про конфлікт як про можливість чи вирішення.*

Найпоширенішою відповіддю є «ми намагаємося цього уникати». І хоча я вважаю, що уникати краще, ніж завдавати шкоди, це не дуже добра стратегія, оскільки вона все одно призводить до шкоди в довгостроковій перспективі.

Отже, тепер я хочу, щоб ви відповіли ще на два запитання:

1. *Згадайте конфлікт, який мав позитивний результат. Це може здатися складним. Не здавайся. Я впевнений, що ви зрештою знайдете його.*
2. *Отже, тепер, коли ви його знайшли, проаналізуйте конфліктну ситуацію. Які типи поведінки та підходи, здається, допомогли зрушити конфлікт у позитивному напрямку?*

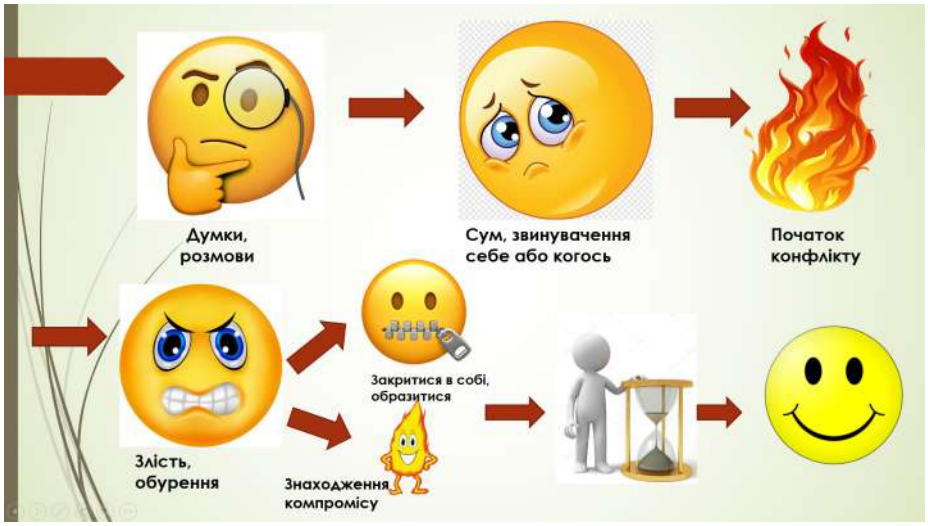

Вправа для рефлексії власної поведінки та поведінки опонента в конфлікті.

Ділитися своїми думками та почуттями передбачає розповісти іншій людині, як ви бачите ситуацію, що ви відчуваєте з цього приводу та чого хочете для себе та іншої людини. Для цього здобувачі отримують таке завдання: напишіть листа людині, з якою у вас був конфлікт. За бажанням учасники можуть прочитати свої листи. Після виконання завдання, відбувається обговорення: що було складним: проаналізувати власні вчинки чи вчини опонента? Чи змінилася ваша думка щодо предмету чи мотиву конфлікту? Що вам дала дана вправа?

Вправа «Я в конфлікті».

Спрямована на самоаналіз власної поведінки у різних конфліктах (сімейні, організаційні, внутрішньоособистісні, міжособистісні тощо). Здобувачі виконують індивідуальне завдання створити колаж «Я в конфлікті». Після виконання кожен презентує свій колаж та відбувається обговорення стратегій, які використовують студенти у різних конфліктах і чи є ці стратегії конструктивними.

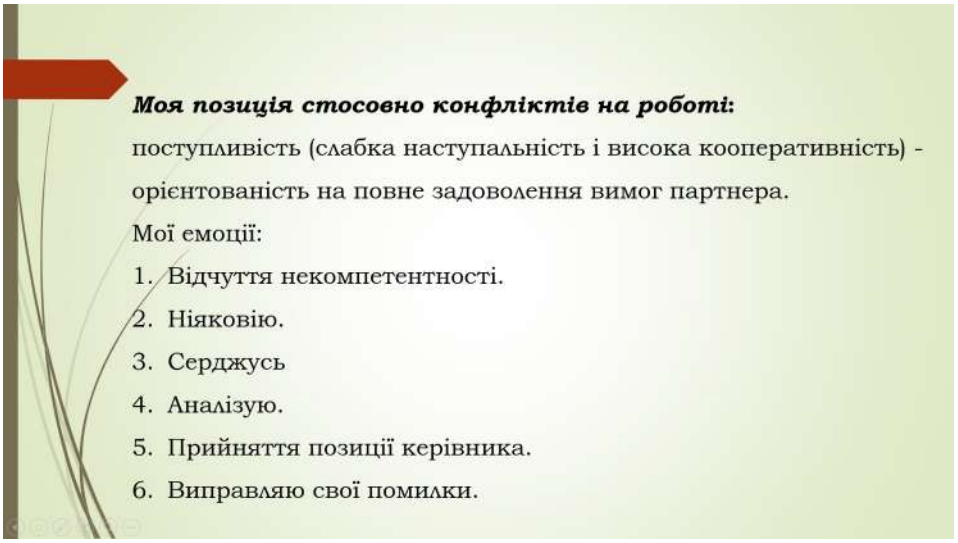

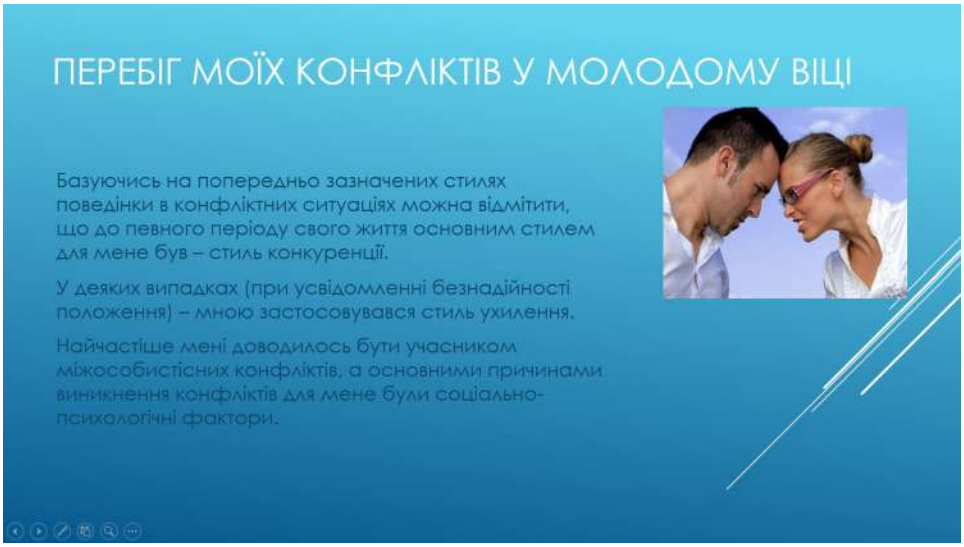

Прийняття точки зору та слухання для розуміння передбачають прислуховування до того, як інша особа бачить ситуацію, використання емпатії, щоб

зрозуміти, що відчуває інша особа, і запитування про те, чого вона хоче. Завдяки цьому процесу ви можете виробити нове розуміння конфлікту та допомогти знизити напруженість. *Співпраця для створення рішень* включає спроби знайти відповіді на проблеми, які виникають у результаті конфлікту, які будуть корисними для обох сторін. Це включає в себе обдумування достоїнств альтернативних рішень, мозковий штурм з іншою особою для розробки нових підходів і збереження гнучкості, щоб ви могли отримати найкраще з будь-якого винайденого рішення.

Для цього виконується **вправа «Картографія конфлікту»,** учасники описують конфлікт чи конфліктну ситуацію та розбирають її за методом картографії.

Карта конфлікту

Учасник № 1 **Молодий - начальник служби №1** **Потреби:** **Налагодити ефективну, результативну роботи служби №1, якісно розподілити обов'язки між членами служби.** **Побоювання:** **Через велику робочу навантажуваність – можлива втрата якості роботи через брак кадрів, втрата авторитету у підлеглого складу, збільшення роботи щоденної що потрібно виконувати, збереження гарного клімату в колективі**	**Учасник № 2** **Старий – начальник служби №2** **Потреби:** **прагнення до збереження поваги, підтитування свого «ЕГО» у якості «Я начальник», бути при роботі при цьому особливо нічого не робити..** **Побоювання:** **втрати авторитету; необхідність пізнання нових методів роботи; відсутність тих ким можливо керувати.**
Взаємини	
Учасник № 4 **Начальник організації** **Потреби:** **прагнення до збереження працездатного колективу; збереження своєї влади й авторитету, дисципліни на фірмі, щоб конфлікти вирішувались без його втручання** **Побоювання:** **втрата керованості в колективі, погіршення якості роботи, прийняття рішення в конфлікті на чиюсь користь що в свою чергу підірве його авторитет перед іншим учасником конфлікту**	**Учасник № 3** **Підлегла начальника служби №1** **Потреби:** **у нормальній роботі, у збереженні нормальних відносин з обома начальниками служб.** **Побоювання:** **розширення конфлікту; бути втягнутими в конфлікт, погіршення соціально-психологічного клімату.**

Важливим є вміння конструктивного спілкування, коли ваше вербальне і невербальне спілкування відбувається «в унісон». Потрібно вміти розпізнавати невербальні жести та поведінку. Емоційні навички включають розуміння своїх емоційних реакцій на конфлікт, регулювання цих реакцій для досягнення та підтримки емоційної рівноваги, розуміння та керування емоціями своїх партнерів по конфлікту та, за необхідності, сповільнення, щоб дати додатковий час, щоб охолонути. Для того, щоб мати можливість використовувати конструктивні поведінкові реакції на конфлікт, людина спочатку повинна вміти керувати своїми емоційними реакціями. Це дає можливість бути цікавим, а цікавість є ключовим фактором у конструктивному залученні свого конфліктного партнера. Конфлікт пов'язаний з емоціями, і здатність керувати своїми емоціями забезпечує основу для вибору та використання конструктивних поведінкових реакцій. Для розвитку навичок вербального та невербального спілкування ми даємо здобувачам такі завдання:

1. Підберіть візуальні приклади невербального спілкування (відео, фото) та здійсніть їх інтерпретацію.

2. Продемонструйте навички конструктивного ділового спілкування.

3. Опишіть конфліктогени спілкування, які ви використовуєте у міжособистісній взаємодії.

Таким чином розвиваючи конфліктологічну компетентність здобувачів ми формуємо у них необхідні soft-skills для успішної професійної діяльності, де вони не будуть уникати конфліктів, а будуть вміти конструктивно їх вирішувати.

Олександра Канова Вадимівна,
Катерина Синюк Сергіївна
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Проєкт «Соціальні проблеми суспільства у пазлах»

Анотація.

Сучасний світ має велике різноманіття проблем соціального характеру. І важливо, щоб про них говорили не лише фахівці соціальної сфери, а й розумів кожен громадянин суспільства і, відповідно, сприяв їх мінімізації та усуненню.

Основною ідеєю даного проєкту є розповсюдження зокрема серед молоді наявних в Україні соціальних проблем, які щорічно загострюються. Подання інформації про особливості і шляхи вирішення таких питань.

Цей проєкт зародився ще на початку березня цього, 2024-го, року як підготовка до практичного заняття на пару. Основним завданням було подати групі інформацію про певну категорію клієнтів фахівця соціальної сфери з їх особливостями. Студенти мали проаналізувати зображення і визначити проблему (1 або декілька), що на ньому відтворено. А також запропонувати алгоритм її вирішення згідно наявних правил і норм. Ускладненням завдання була саме подача картинки у вигляді пазлів. Що дозволило не лише удосконалювати професійні вміння та навички майбутнім фахівцям соціальної сфери, а й розвивати загальну увагу, логіку і мислення.

Перший варіант пазлів був дещо невдалим через одноманітні кольори, відсутність зображення-прикладу та незручність складання матеріалу через його легкість, гнучкість і важкість у закріпленні.

Тому було вирішено замінити картинки на більш яскраві та деталізовані, а також оформити їх на картоні. Це певним чином полегшило завдання і дозволило більше часу приділити самій проблемі, а не складанню пазлів.

Після чого ми включали їх як частину тренінгу з іншими групами спеціальності Соціальна робота, окрім цього, з їх допомогою представляли спеціальність на профорієнтації та подали як конкурсну роботу на конкурс соціальної реклами «виСВІТлю». Це все здійснювалося за згоди і підтримки викладачів кафедри соціальних технологій та зокрема її завідувачки Коляденко Світлани Миколаївни.

Учасниками проєкту стали студенти 1-3 курсу спеціальності Соціальна робота ЖДУ ім. Івана Франка, що становить 20 осіб, учні випускних класів ліцею № 25 м. Житомира – близько 50 осіб та викладачі Кафедри соціальних технологій.

Цілі проєкту:

- Розповсюдити інформацію про соціальні проблеми, які часто зустрічаються в українському суспільстві.
- Проінформувати суспільство що є проблеми про я потрібно говорити і звертатися до спеціаліста.
- Розвінчати стереотипне уявлення соціальної роботи і соціальних працівників.
- Розвивати у фахівців соціальної сфери професійні знання і навички та закріплювати їх.

Досягнення проєкту:

1. Зацікавлення студентів та абітурієнтів у навчанні за спеціальністю Соціальна робота.
2. Розвиток критичного мислення.
3. Розвиток професійних навичок студентів спеціальності Соціальна робота.
4. Поширення інформації про соціальні проблеми в суспільстві.
5. Інформування підлітків та юнацтво про соціальні проблеми і способи їм запобігти, уникнути, подолати.

Інформація про авторів та авторок	
Використання платформ онлайн-курсів для підготовки фахівців соціальної сфери.	Бенера Валентина Єфремівна - доктор педагогічних наук, професор Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Коляденко Світлана Миколаївна — завідувачка кафедри соціальних технологій, кандидатка педагогічних наук, доцентка, директорка Студентської соціальної служби для молоді Житомирського державного університету імені Івана Франка, Ел. адреса: svetlaya.uk@gmail.com
Використання штучного інтелекту для створення соціальної реклами.	Коляденко Світлана Миколаївна — завідувачка кафедри соціальних технологій, кандидатка педагогічних наук, доцентка, директорка Студентської соціальної служби для молоді Житомирського державного університету імені Івана Франка, Ел. адреса: svetlaya.uk@gmail.com Куліш Олександр - студент І курсу спеціальності «Соціальна робота», ел. адреса: sashakulish84@gmail.com
Група «співпраця молоді (здобувачів вищої освіти) з фахівцями центру життєстійкості в умовах воєнного стану».	Залібовська-Ільніцька Зоя Володимирівна — кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри соціальних технологій Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ел.адреса: zoya-zv@ukr.net
Залучення студентів до заходів громадських організацій у рамках практичних занять.	Ситняківська Світлана Миколаївна — докторка педагогічних наук, професорка кафедри соціальних технологій Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ел. адреса: hng@ukr.net Літяга Інна Володимирівна — кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри соціальних технологій Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ел. адреса: innalet@ukr.net
Інтегрований соціально-мистецький курс «ту world» для дітей зі складними порушеннями розвитку.	Тетяна Суменко - аспірантка кафедри соціальної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, музична керівниця вищої категорії, організатор культурно-дозвіллєвої діяльності Комунального

	закладу «Харківський міський центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Промінь», авторка курсів підвищення кваліфікації для педагогічних та соціальних працівників на Національній платформі EdWey. Ел. адреса: mississumenko@gmail.com, тел.+380682577820.
Студентські презентації як складова алгоритму вирішення кейсів студентами спеціальності «соціальна робота».	Сейко Наталія Андріївна — докторка педагогічних наук, професорка Житомирського державного університету імені Івана Франка, Ел. адреса: sejkona.zdu@gmail.com
Тренінг підготовки консультантів Телефони Довіри.	Коляденко Світлана Миколаївна — завідувачка кафедри соціальних технологій, кандидатка педагогічних наук, доцентка, директорка Студентської соціальної служби для молоді Житомирського державного університету імені Івана Франка, Ел. адреса: svetlaya.uk@gmail.com
Формування інклюзивного мислення як основи інклюзивної поведінки.	Ілліна Ольга Володимирівна — кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри соціальних технологій ЖДУ імені Івана Франка. Ел. адреса: illina.olha@gmail.com, тел.: 0634716031, Героїв Крут 21, кв. 1, м. Житомир, 10008
Формування конфліктологічної компетентності під час вивчення освітньої компоненти «технології медіації та посередництва у професійній діяльності».	Котловий Сергій Анатолійович — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальних технологій ЖДУ імені Івана Франка. Котлова Людмила Олександрівна — завідувачка кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти, кандидатка психологічних наук, доцентка. Ел. адреса: kotlovuy@gmail.com
Проєкт «Соціальні проблеми суспільства у пазлах».	Канова Олександра Вадимівна, студентка 3 курсу спеціальності Соціальна робота ЖДУ ім. Івана Франка. Ел. адреса: sashacanova20@gmail.com, тел.: +380681717678. Синюк Катерина Сергіївна, студентка 3 курсу спеціальності Соціальна робота ЖДУ ім. Івана Франка. Ел. адреса.: katiasyniuk1406@gmail.com, тел. +380932418583.